

VESELO IN BLAGOSLOVLJENO VELIKO NOČ!

Duhovno življenje

BUENOS AIRES • LETO 68

3

APRIL 2001

Od zgoraj in od leve: 1., 2. in 3.: Zlata maša p. Kukovice v Slovenski cerkvi Marije Pomagaj in v Dvorani škofa Rožmana. Foto Oscar; 4. učiteljstvo Slomškove šole z voditeljico Sašo Omahna in katehetom Jožetom Škerbcem (že bolnim) ob koncu šolskega leta. Foto M. Vombergar - Spodaj od leve: 5. umestitev novega dušnega pastirja Franceta Cukjatija v Ramos Mejiji v nedeljo, 25. februarja; z njim somašujeta prelata dr. Jure Rode in Jože Guštin. Foto: M. Šušteršič 6. Zlati jubilej treh karmeličank; od leve: s. Franciška (Francka Jeretina), s. Terezija (Tončka Kržišnik) in s. Jožefa (Milka Jarc). Beri Pismo iz Spittala na str. 76.

VELIKA NOČ - VELIKI DAN

Jure RODE

Na véliko soboto bomo slišali trikratni aleluja. Komu naj velja?

Prvi aleluja velja vstalemu Jezusu. Na véliki petek je sprejel trpljenje in smrt za našo spravo z Bogom. Postal je pokoren do smrti, do smrti na križu.

Toda ne straža, ne pečati na vhodu v grob niso mogli zadržati Jezusa v kraljestvu smrti. Kristus je z lastno - božjo - močjo vstal iz groba, spet živi in ne bo več umrl. Njegova smrt je bila prehod k popolni polnosti življenja, vstajenje k slavnemu življenju brez konca.

Drugi aleluja velja Mariji, Jezusovi in naši materi. „O, kaj žalosti prestati, morala je sveta mati.“ Marija, edina neomajno zvesta Jezusu, stopa za Sinom s križem obloženim, pogumno prenaša sramotenje nahujskane množice, ki kaže nanjo, češ, to je njegova mati. Marija pod Jezusovim križem sotrpi in nas soodrešuje. To je bilo - na véliki petek. Na velikonočno nedeljo pa ji kliče: „Raduj se, kraljica nebeška, aleluja; zakaj on, ki si ga bila vredna nositi, je vstal, aleluja!“

Tretji aleluja velja Cerkvi - vsem nam, ki verujemo v vstalega Kristusa. Jezus - pravi Bog in pravi človek -, je premagal naš greh in našo smrt. Od njegovega vélikega petka in od njegove vstajenske nedelje dalje je velika noč presijala in razjasnila skrivnost naše smrti in našega končnega poveličanja - vstajenja k posmrtnemu življenju brez konca.

Naša cena končnega poveličanja in večnega življenja je *smrt grehu*. Smrt zgrešenim strastem je prvi korak k življenju v Bogu in z Bogom, ki edini more osmisliti naše življenje in napraviti našo vsakdanjost dragoceno za Boga in veselo za nas. Tako naša vera ne bo samo skupek težkih in neprijetnih dolžnosti, ampak vir pravega veselja, srčnega miru, močne ljubezni, veselja do življenja na zemlji in trdnega upanja v srečo pri Bogu po telesni smrti.

Prvi in zadnji vir našega veselja in življenja je od mrtvih vstali Jezus, ki nas vabi, naj vztrajno hodimo za njim po poti križa do slave poveličanja, naj stalno prehajamo od žalosti vélikega petka k luči vstajenske nedelje. Na to pot nas vabi sv. Pavel: „Če ste vstali s Kristusom, iščite, kar je zgoraj, kjer je Kristus“ (Kol 3,1).

To pot za umrlim in od mrtvih vstelim Kristusom so očetje II. vatikanskega cerkvenega zbora nakazali v listu o Cerkvi v sedanjem svetu: Vstajenje, aleluja!, to je za kristjana vedno moderna smer, katero Cerkev želi uveljaviti v bogoslužju in v vsakdanjem življenju sodobnega kristjana. V uvodu v ta dokument beremo:

▪ Stojimo na križišču. Pred seboj imamo prosto pot v svobodo božjih otrok in pot v prostovoljno zasvojenost, odvisnost, sužnost. Na katero pot bomo stopili? Ali hočemo ostati verni svobodnjaki, ali pa se predati sužnosti modernega, zgolj tehničnega in porabniškega napredka? Ali bo stroj služil človeku, ali pa človek stroju?

▪ Vsak človek stoji pred izbiro med prijateljstvom in vse uničujočim sovraštvom, med ljubeznijo do življenja ali ničem kulture smrti. More si ustvariti najboljši ali pa najslabši način življenja. Družba stoji pred osnovnimi vprašanji človeškega življenja.

▪ Zato nam za vsako veliko noč, kot dobra in modra mati, katoliška Cerkev želi vedno znova prinesiti čim več sonca: luč Resnice in Pravice ter toploto Ljubezni.

To je Kristusovo velikonočno sporočilo in naša vstajenska naloga: vnašati v svoje življenje in v življenje drugih več resnice, več pravičnosti in več ljubezni.

„Povej nam, Marija, kaj si videla?“

„Jezusa sem videla. Vstal je od mrtvih! Aleluja!“

Vstal je Kristus. Vstanimo tudi mi k novemu življenju. Jezus - Zmagovalec laži, krivice in sebičnosti - more dati tudi današnji družbi luč resnice in pravice - pa toploto ljubezni - do Boga in do človeka! Aleluja!

Prav isti, živi, ljubi Jezus

Vladimir KOS

*Spet Zemlja vrača se v elipse plesu,
da zor Vstajenja z nami proslavi
in zvezde spremljajo jo, v noč žarijo,
ki srečna se poslavlja od nebes.*

*Uho nagniva k harfi z zvoki dalje:
na obli zémeljski še zdaj je grič,
na griču grob, a v njem ni več Mrliča -
Gospod je naš zares od mrtvih vstal!*

*Z učenkami, z učenci se je srečal:
prav isti ljubi Jezus kot nekoč.
Po dolgem času se od njih je ločil
in šel v Nebo. A vrača se ljubeč.*

*O, Jezus, Božji Sin in pravi Človek!
Vsak dan s Teboj lahko se srečamo.
Za takšno našo vero vstal si z groba -
da rešiš smrtonosnih nas okov.*

OSVOBODITEV ČLOVEKA

Franc RODE

Pridiga na veliko noč v ljubljanski stolnici, 23. aprila 2000

Kristuso vstajenje je v srcu krščanske vere. In to je velika skrivnost. Kako more nekdo, ki je umrl sramotne smrti na križu, bil pokopan po judovski šegi, tretji dan vstati od mrtvih? O tem dogodku pričujejo vsi štirje evangelisti: Matej, Marko, Luka, Janez. Jezusovi učenci so sprva skeptični ob pripovedovanju svetih žena, ki trdijo, da so našle prazen grob in ob njem skrivnostnega mladeniča v belih oblačilih, ki jim pravi: „Ne čudite se! Jezusa iščete, Nazarečana, križanega. Bil je obujen. Ni ga tukaj. Poglejte kraj, kamor so ga položili“ (Mr 16,6). Sami se hočejo prepričati. Peter in Janez tečeta h grobu in ugotovita, da je dejansko tako, kot so jim povedale žene. Potem se jim prikaže sam Jezus, se z njimi pogovarja, je z njimi, in povabi, da se neverni Tomaž dotakne njegovih ran na rokah in srcu. Na tem pričevanju apostolov temelji naša vera.

Kljub temu da je vstajenje velika skrivnost, ki presega vse naravne zakonitosti, jo krščansko ljudstvo sprejema brez pomislekov, v veliki notranji radosti in zmagoslavju. Tako je pri nas v Sloveniji, kjer praznik Gospodovega vstajenja obhajamo kar se da slovesno: s procesijo v jutranjem soncu, s pesmimi, polnimi zanosnega veselja, z narodnimi običaji, ki so se močno ukoreninili v slovenski duši.

Velika noč je tudi velik praznik ruskih kristjanov, ki je navdihoval celo glasbenike in književnike. Spomnimo se na znamenito uverturo „*Velika ruska velika noč*“ Rimskega-Korsakova ali na roman Leva Tolstoja *Vstajenje*. Kristusovo vstajenje je navdihnili tudi največje evropske slikarje, kot so El Greco s čudovitim slokim Kristusom, ki se zmagoslavno dviga nad nemočne sovražnike; ali Matthias Grünewald, ki je za vzpenjajočim se Kristusom naslikal velikansko sonce, ki odslej razsvetljuje človeštvo; ali prijazni Ra-

ffaello, ki je upodobil mladega in nežnega Kristusa, ki nepremično stoji nad zemljo, medtem ko se stražarji oddaljujejo od odprtega groba.

Zakaj ta „naravnost“, sprejemljivost, lahkota, s katero človek veruje v Kristusovo vstajenje? Zakaj ta silna radost, ki nas prevzame ob velikonočnem prazniku? Ker to odgovarja najbolj trdovratnemu pričakovanju človeka. Človek je prepričan, da smrt ni naravna. V njej vidi nekaj nedopustnega, nekaj škandaloznega. Smrt ni naravna. Naravno je samo vstajenje. Zato ta lahkota, s katero kristjan sprejema Kristusovo vstajenje.

Krščanstvo je najbolj radikalen

**Ne, zadnje besede
ne bo imela smrt.
Zadnjo besedo bo
imel Bog življenja.**

upor proti smrti. Kristjan odklanja smrt z najglobljim vzgibom svojega srca. Z njo se nikakor ne sprijazni, ampak jo absolutno zavrača. Za to njegovo stališče jamči Kristus s svojim vstajenjem.

Zmaga nad smrtjo je fantastična osvoboditev človeka. V luči Kristusovega vstajenja se obzorja življenja razširijo v neskončnost in naše dojetje bivanja se radikalno spremeni. Spremeni se tudi dojetje sveta, kot poje velikonočna hvalnica: „Veseli se, vsa zemlja, ožarjena s takim sijajem, in razsvetljena od bleska večnega Kralja naj začuti, da je tema z vesoljnega sveta pregnana.“

Prav to pričakuje človek sredi te gob in razočaranj sedanjega življenja. In kdor mu dopoveduje, da je življenje omejeno na ta bežni čas, ga rani v njegovem bistvu in ga peha v obup in letargijo. Celo Nietzsche, dosleden ateist, je priznal: „Vsaka radost terja večnost, globoko, globoko večnost.“ V vsakem človeškem pogledu je klic po večnosti, je prošnja za večnost. V vsaki ljubezni je zahteva po večnosti. V vsaki resnični umetnini je napoved večnosti. Ni mogoče, ni sprejemljivo, da bi se ves ta ocean hrepenenja, ki se pretaka v globinah človeštva, končal v smrti, v večnem molku pokopališč, v dokončnem izničenju. To bi bil popoln poraz za človeštvo, poraz zgodovine, poraz za Boga. In to ni mogoče. Človeška drama se ne more končati tako. Konča se lahko samo s povečanjem človeka v Božji slavi, v zarji novega neba in nove zemlje. zagotovilo za to je Kristusovo vstajenje. On je prvorojenec novega stvarstva. Na njem visi vse upanje človeštva. Ne, zadnje besede ne bo imela smrt. Zadnje besede bo imel Bog življenja. In to nam dokazuje s Kristusovim vstajenjem. Zato je velika noč njegov dan. In naš dan, kot napoved in obljuba večnosti. Radujmo in veselimo se ga.

BOG JE UMRL

Ivan PREGELJ

Ko bi še enkrat v sebi in drugih obuditi mogel tisto sveto otroško žalost vélikega tedna, žalost oči in src ob božjem grobu: „Bog je umrl!”

Ko bi obuditi mogel sveto otroško usmiljenje, ki se čudi, kako more neki sonce sijati, kadar Bog v grobu spi.

Ko bi mi ga vsaj deca obudili iz žalosti, ki je v raglji, iz žalosti, ki je v temnožoltih voščenkah, iz žalosti privezanih zvonov, iz žalosti pesmi, otroški duši temnih! „Bog je umrl!”

Pa so moji dijaki deca. In sto in pet in sedemdesetkrat so mi pisali v nalogi: „Pirhi, pomaranče, potica, gnjat.”

In eden je pisal „gnad” in ne eden ni pisal, da je Bog umrl in da se čudi, kako more sijati sonce na nebu, ko Bog v grobu spi.

Pirhi, pomaranče, potica in gnjat!

Gabijo se mi pirhi, pomaranče, potica in gnjat.

(Izbrani spisi V., str. 244)

JE BOG RES MRTEV?

Alojz REBULA

Vsaki prikuhi se prilega paradižnik. Vsakemu količkaj intelektualnemu članku v slovenskem tisku se prilega krilatica o „mrtvem Bogu”.

„Bog je mrtev!” Tega znamenitega izreka se je, kot je znano, nekako pred sto leti znebil upokojeni univerzitetni profesor grščine Friedrich Nietzsche, velik pesnik in slab filozof.

Kaj naj ta krilatica pomeni?

Pomeni lahko dvoje.

Prvič: da je pač Bog prišel na konec svojemu življenju: da je umrl. V tem pomenu je krilatica očitno nesmiselna. Kakor če bi rekli na primer, da je ogenj zaledenel. Če je bil Bog, ni mogel umreti. Če pa je umrl, ni bil Bog.

O tem ni vredno izglubljati besed.

V drugem pomenu pa krilatica smiselno lahko pomeni le, da je Bog umrl v zavesti ljudi. Dejansko za nekoga, ki je izgubil vero, velja, da je zanj Bog umrl. Kakor lahko reče literat, ki je vrgel svojo literaturo za plot, da je zanj Bog umrl.

To umiranje torej jemljemo samo metaforično, v prisposodbi.

Koliko velja stavek nemškega profesorja, če ga stehamo v tem drugem pomenu?

Strogo vzeto toliko kot prvi, se pravi nič, vse dokler je na zemeljski obli en sam človek, ki verjame v Boga; vsaj za tega osamljenca namreč Bog živi.

Sicer pa se lahko vprašamo, ali je Bog res do kraja umrl celo zanj, za

Nietzscheja, za tega sina protestantskega pastorja, iz čigar podzavesti Kristus ni šel. V pismih, ki jih je pisal v blaznosti, se je podpisoval „Križani”.

Da pa je Bog vsaj za oči umrl v širši zavesti Evrope, če ne sveta, je dejstvo, ki ga kristjan ne samo ne more zanikati, ampak se mu tudi ne more čuditi. Še več, računati mora s tem, da bo vera ugašala, čim bolj se bomo bližali koncu časov. To je napovedal sam Kristus („Mislite, da bo Sin človekov našel mnogo vere na zemlji, ko se vrne?”).

Jasno, da tukaj ne gre za umiranje Boga, ampak za duhovno odmiranje tistih, ki Boga zapuščajo in s tem zapuščajo smisel življenja („Ali Bog ali nič!”). Tudi če ne bi niti en sam človek verjel v Boga, bi Bog ostajal nespremenljivo živ, v svoji večni mladosti, v svojem nesmrtnem sijaju. Bog ni odvisen od tega, ali verjame vanj, kakor Triglav ni odvisen od tega, ali ga priznamo, kakor padanje gorskega slapa ni odvisno od tega, ali ga poslušamo.

Vendar pa - ali je Bog res tako odmril v zavesti človeštva, kakor je mislil Nietzsche? In kolikor je odmril, je to res tako neznanska novost v zgodovini?

Brezbožneža - človeka, ki taji božji obstoj - je poznala že stara zaveza, kakor ga je poznala poganska antika. Tudi v krščanskem srednjem veku najdemo znamenite ateiste. Sredi prejšnjega stoletja, ko je bila Slovenija tako rekoč en sam Marijin vrtec, je naš Slomšek naslovil neko svoje pastirsko pismo takole: „Kako naša sveta vera umira.”

Skratka: v vseh časih je bil Bog mrtev za tiste, ki so ga odklanjali, kakor je danes živ, osmišljajoče in osrečujoče živ za milijone, ki ga sprejemajo.

„Bog je mrtev.” Ta krilatica je v prvem pomenu prazna, v drugem pa polresnična. Za verujočega je prazna tudi v drugem pomenu.

Nedavno smo zaznali vsemogočno roko, ki je tako rekoč z vsemogočno eleganco spodnesla največji babilonski stolp, zgrajen v zgodovini proti Bogu. To ni bila roka slepe zgodovine. Bila je roka Nekoga, ki je neskončno živ.

Vonjati po vstajenju...

Alojz REBULA

Če je res, da je Kristus vstal od mrtvih, če je res, da bo za njim vstal od mrtvih človek, da bo vstala v novo bivanje zemlja in vesolje, če vse to ni pravljica, ampak resnica, potem se vsiljuje vprašanje: mar kristjani ne verujejo v nekaj fantastičnega? V nekaj, kar je zunaj normalne človeške predstavnosti?

Odgovor je seveda: da, verujejo v nekaj brezprimerno fantastičnega. Toda fantastičen ni samo vrh krščanske vere: fantastična je gora te vere v celoti.

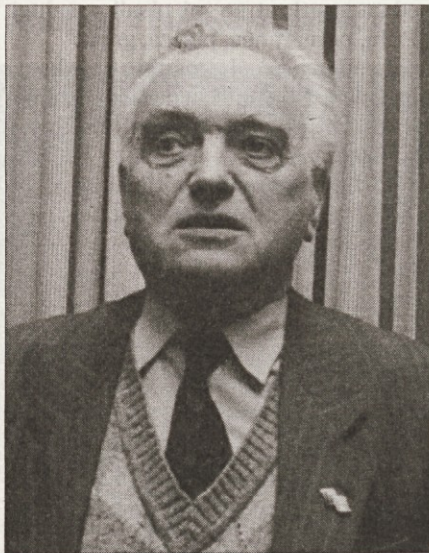
Fantastično je na primer, da nas ni rodila neka slepa vesoljska meglenica, ampak Oče, še več, Ljubezen. Fantastično je, da si je Bog izbral stoletje cesarja Avgusta in kót v Sredozemlju, da je postal človek. Fantastično je, da je z Govorom na gori izdal manifest, ki je prekucnil vse vrednote tega sveta. Fantastično je, da je hotel okusiti našo smrt, in sicer ne bolezensko, ampak nasilno. Fantastično je, da je hotel ostati med nami do danes v nekaj pšeničnih zrnih.

Krščanski fantastičnosti ni kraja. (A tudi človeški ne, če prav pomislimo, in sicer na ravni otipljivega: mar moderna elektronika ni fantastična?)

Dejansko je verjeti v Vstajenje prav tako težko kakor verjeti v Učlovečenje. Ko sem bral Künga, sem se čudil temu, s kakšno lahkoto je ta teolog zavrgel vse evangeljske čudeže, obenem pa samoumevno sprejel daleč največjega od vseh, Kristusovo Vstajenje.

Da je verjeti v Vstajenje težko, da presega „kri in meso“, dokazujejo tudi ankete, po katerih vera v Vstajenje peša celo pri praktičnih kristjanih (ne bi naši lingvisti izumili kaj boljšega od tega nemogočega „praktičen“? Če jih je že motil „pismen“ in so brez vsake potrebe izpisnili tisti „pisen“...).

Toliko manj se je čuditi, če se je v Vstajenje zaletavala vsa protikrščanska eksegeza pa izumljala vse mogoče hipoteze: Kristus dejansko ni umrl, Kristusa so ukradli iz groba, Kristus je v grobu oživel od arom, Kristus je vstal v halucinacijah apostolov...

Ostaja dejstvo, da je v imenu Vstalega dvanajst ribičev šlo osvajat svet, da je iz te vere šlo v smrt nešteto mučencev, da je iz te vere izgorelo nešteto svetnikov, da je iz te vere šel Pavel med pogane, Ciril in Metod med Slovane, naš Baraga med Indijance, naš Slomšek med Slovence...

Da na Vstajenju stoji in pade sâmo krščanstvo, se je prvi zavedal Pavel, ko je čez krščansko nebo zapisal, v neomajni grški racionalnosti, znamenite besede: „Če Kristus ni vstal od mrtvih, je naša vera prazna.“

A če je vstal, če je res vstal, kakor se za veliko noč pozdravljajo pravoslavni?

Če je res vstal, potem je velika noč zato tu, da kristjan ponovno sodoživi tisto veliko palestinsko jutro, v pomladni svežini vrta in groba; da tudi on teče z Janezom in Petrom tja, kamor v norem zmagoslavju kliče odvaljena skala: da se tudi on pridruži trojki na poti v Emavs in z njo zavije v gostišče; da se tudi on v dvorani zadnje večerje zrine naprej za Tomažem in reče za njim: „Moj Gospod in Bog!“

To mu bo lažje kakor potem

tisto vero živeti. Živeti recimo kot Slovec, razočaran nad demokracijo, ker ni prinesla raja na zemlji, v vrvežu avtov in nagonov, sredi posinjelih bliskotov novega poganstva, sredi vabljenja novodobnikov, jehovcev in mormonov.

Ko bi namreč mogel tisto vero Vstalega res živeti, bi že tu sam napol vstal od mrtvih: vse minute njegovega življenja bi bile obsijane z milostjo, vsaka težava in križ bi mu bila v blagoslov, namesto lakote po uspehih bi ga grizla lakota po dobrih delih, staral bi se in se bližal smrti ne v rastoči grozi Niča, ampak v pričakovanju srečanja z Nedopovedljivim. Mar ni isti apostol Pavel zapisal tudi: „Oko ni videlo, uho ni slišalo, srce ni občutilo, kar je Bog pripravil njim, ki ga ljubijo?“

Če bi kristjan ne samo teoretično, ampak bivanjsko, kot se reče, verjel v Vstajenje, bi bil drugi pravljичni Midas, ki bi se mu vse, česar se dotika, spreminjalo v zlato.

A takšna vera bi bila že prevelik dar. Dovolj velik bi bil že v tem, da bi kristjan - če že ne bi mogel spreminjati svoje vsakdanjosti v vstajenjsko snov, vsaj vonjal po Vstajenju.

Vonjal po Vstajenju, v zadahu smrti, v katerem živi.

Vsak more in mora

Tone KUNTNER

**Vsak more in mora nekaj storiti,
da preživimo to dolgo zimo,
vsak nekaj zase in eden za drugega,
vsak v svoji hiši, na svojem pragu,
med polji, na cesti,
na skupnih poteh ...**

**Zgodaj, prezgodaj je padel sneg,
hudó, prehudó je pritisnil mraz,
pregloboko nas je zamedlo.**

**Ne najdemo in ne najdemo se.
Daleč, predaleč smo,
eden od drugega.**

**Vsak more in mora nekaj storiti. —
Jaz se bom trudil
zbuditi pomlad.**

Moja velika noč

Joško TISCHLER

Devetero otrok nas je bilo, zbirali smo se okoli svoje mame kakor piščeta okoli koklje. Bili smo res družina, povezani med seboj in druga na drugega navezani kakor nikoli pozneje. Bilo je leta 1908, ko je oče prodal Markovo kmetijo v kamnu, da bi naposled prišel na nekoliko večji grunt, ki naj bi dajal kruha vsej družini. Čez leto dni sta z materjo šele našla primerno kmetijo.

V Tinjah ob koncu vasi, nekako v celovškem predmestju, stoji hiša s hlevom. Na kvatarno soboto pred božičem smo se ob hudem mrazu selili v Tinje iz Piskerč, kjer smo prehodno leto dni stanovali v Drčejevi bajti. Te danes ni več, ostala pa je še klet, v kateri Drčej shranjuje svoj mošt. Hiša in hlev, obe zgradbi sta bili videti zelo borni. Leta 1903 je požar vse uničil in do leta 1909 so obe zgradbi le zasilno pokrili, povsod pa so bili še vidni sledovi požara. V nekaj letih so pridne roke vse skrbno obnovile.

Kmalu nas je prišlece seveda zanimalo vse, kaj se v vasi dogaja. Februarja meseca so začeli vaški fantje pripravljati svoje bakle. Bile so to 4 do 6 metrov dolge smrekove sušice, ki so jih fantje iz gozda vozili k hišam. Starejša brata Šiman in Lip sta kmalu navezala stike z vaškimi fanti in tako smo tudi pri naši hiši začeli pripravljati bakle. Ker je oče zelo skrbel, da se v gozdu ne dela škoda, je fantoma zabičal, naj tam posekata samo sušice. Na debelejšem koncu je dobilo posušeno drevesce najprej železen obroč, nato so od vrha do približno meter nad spodnjim delom sušice začeli cepiti in v razcepe natikali smoljake. Tako pripravljene bakle so prislonili na prisojno stran hleva ali hiše, da jih je prvo pomladansko sonce sušilo in pripravljalo za veliko noč. Pri vsaki hiši v vasi je bila ista slika. Če si pozorno šel skozi vas, si po številu bakel pri posa-

meznih hišah lahko ugotovil število družinskih članov.

Z veliko napetostjo smo čakali na začetek velikonočnih praznikov. Že veliki teden je fante zaposlil z obiskom cerkvenih obredov. Na cvetno nedeljo je oče pripravil pratelj. Šibje zanj so narezali že na cvetni petek, po navadi pred sončnim vzhodom. Pri bajerju pod hišo je stala stara vrba, ki je vsako leto dajala šibje za prajtelj. Pri teh pripravah je oče še posebno pazil, da je število krogov, ki so prajtelj vezali, ustrezalo vaškim predpisom. Če je bil pratelj iz šib rumene vrbe, so morali biti obroči iz rdeče vrbe, ali obratno.

Imenitnejše hiše so svojo imenitnost pokazale že na prajtelju, ki je bil okrašen s trakovi in tudi s sadjem. Naš je bil sicer velik, vendar brez vsakega okrasa. Ker mi je bilo še komaj osem let, seveda nisem mogel nesti prajteljna k blagoslovu v cerkev in tako je tudi nagrada za ta častni posel pripadla starejšemu bratu Lipu. Dvoje pisanih jajc mu je mama pripravila že za cvetno nedeljo, ko se je vrnil iz cerkve in trikrat s prajteljem obhodil hišo, da ne bi lisica poleti odnašala kokoši. Po blagoslovu se prajtelj imenuje „cvetje“.

Od velikega četrtega naprej je bila seveda vsa mladež vsak dan v cerkvi. Na veliko soboto smo prinesli domov blagoslovljeno vodo in ogenj, pri katerem so mama skuhali žegen. Na veliki petek so že pekli pogače, ki jih je bila polna peč tudi pri nas, kjer so spšenično moko vse leto zelo varčevali. Naša družina je bila velika in oče je bil na vse strani krstni in birmanski boter.

Na veliko ali sveto soboto popoldne smo ob pokanju topičev raznašali od njive do njive, od travnika do travnika križe, ki jih je bil oče na veliki petek pred sončnim vzhodom napravil iz prajteljnovih vej in škropili smo z blagoslo-

vljeno vodo. To delo smo opravljali zelo vestno in v globoki veri, da je od našega vedenja in ravnanja odvisen božji blagoslov nad poljskimi pridelki. Čim bolje bo obrodila setev, tem več pogače bo na mizi.

Ob treh popoldne se je tinjski prošt, gospod Gregor Einspieler, pripeljal s parom konj zopet v Tinje, ko je opravil po okoliških vaseh blagoslavljanje jedi; cerkvenik Gašpej je ob tej priložnosti prinesel polno torbo klobas in jajc. Topiči pri kaplaniji so zopet zagrmeli in pred Lavrejem je prošt stopil iz kočije, da tam blagoslovi svojim ožjim tinjskim faranom jerbese mesa, jajc, hrane, pogač in tudi kamnov, ki so jih nekateri skopuhi nabasali v košare, da so bile videti težje, ker so pač po velikosti in teži jerbasov presojali tudi zmogljivost in imenitnost kmetije.

V Lavrejevi gostilni so na dolgih mizah bili postavljeni „korpi“ in gospod prošt je molil in blagoslavljal. Kakor hitro pa je končal, se je začelo pravo tekmovanje med dekleti, katera med njimi bo prva s „korporo“ na cesti, saj se le tisti, ki je v tej tekmi prva, obeta, da v tem letu pride do moža. Spominjam se še, ko je prihitela sestra Nina s košaro na glavi domov, kako je vsako leto ponovila: Andrejeva Greta je bila tudi letos prva. Žal pa se ravnino pri tej Greti dolga leta ni hotelo uresničiti prerokovanje, da bo dobila moža; danes pa tudi ona že počiva na tinjskem pokopališču.

Za številne prebivalce kaplanije in proštije je bilo blagoslavljanje jedi še v cerkvi, potem pa so se že začele pripravne na velikonočno vstajenje.

Cerkev je bila nabito polna starih in mladih, matere so prinesle celo svoje najmlajše otroke v naročju k vstajenju. Otroci so prišli v novih oblekah, pa tudi starejši farani so se radi postavili za veliko noč v novi obleki.

Najprej so bile litanije ob božjem grobu, nato pa je gospod prošt v svojem baritonu zapel Alelujo, Kristus je vstal od smrti. Tako slovesnega trenutka v cerkvi menda vse leto ni bilo. Na koro so odgovorili pevci pod takrat mladim dirigentom Tonejem, procesija je šla okoli cerkve ob pokanju topičev in pri-trkavanju zvonov.

Po procesiji smo šli domov. Pogača in kava, to je bila večerja na vsako veliko soboto. Ko se je zmračilo, smo pograbili vsak svojo baklo in vsa vas od najstarejših do najmlajših je romala k „Lipi“. Četrť ure od vasi proti zahodu je stala in še danes stoji lipa. Tam je bil pripravljen kres. Kmetje iz bližnjih vasi so dovažali med velikim tednom hraško ali iz gozda ali iz svojih sadovnjakov, ki so bili tedaj še zelo skromni in vse to nalagali na kup. Ko smo bili zbrani, otroci z malimi, odrasli z velikimi baklami, so prižgali kres. Žal se ne spominjam več osebe, ki je imela posebno pravico, da je podnetila kres. Cerkevni pevci so ob kresu zapeli: „Kristus je vstal od smrti.“ Kako močan je bil bas rajnega Kramerja iz Tinj in tenor Pivkčevega Nandeta. Kako lep sopran Zale ali alt Kramerjeve Micije. Vsi tinjski vaščani smo doživeli te slovesne trenutke v globini vse svoje duše.

Ko so pevci odpeli pesem, smo vtaknili bakle v ogenj in jih vžgali, potem pa je šla procesija proti „Studencu“ na polju, po zeleni poti do poti od Knapa proti „Lipi“ in nazaj h kresu. Gotovo smo medtem prehodili vsaj dva kilometra. Starejši vaščani so znali še posebno umetnost. Z gorečimi baklami so se vrtili v krogu in dajali znamenja Vablinčanom, ki so istočasno imeli svojo baklado na hribu. Seveda tudi oni niso ostali nič dolžni in so pokazali, da tudi nekaj znajo. Ko smo se vrnili h kresu in smo

zadnje ostanke svojih bakel pometali v ogenj, je zopet zadonela pesem cerkvenih pevcev, deloma cerkvena, deloma narodna. Medtem se je že stemnilo in smo se vrnili na svoje domove. Za nas otroke je bil to izreden večer že zato, ker smo smeli tako pozno ostati zunaj doma.

Utrujeni smo šli spat. Ob treh na velikonočno jutro so se spet oglasili topiči. Takoj nato sta se oglasila oče in mati še na posteljah z „Alelujo“. Takoj nato sta vstala. Oče res ni bil pevec, vendar je bila posebna pravica staršev, da sta še v posteljah zapela „Aleluja“. Mati je za strelce narezala prvi žegen. Oče ga je z vrčem mošta nesel h kaplaniji, da so dobili strelci prvo jutranjo malico. Ko pa se je oče okoli pete ure vrnil od strelcev, je bila že vsa družina pokonci. Praznje oblečeni smo čakali. Zdaj se je vsa družina napotila k družinskemu kresu, ki je bil pripravljen ali na „Beli“ ali na „Kajžnici“ ali pa na njivi v jami, tako smo namreč imenovali posamezne parcele in večina izmed njih je ohranila to staro ime še do danes.

Zanetili smo ogenj. Z rožnim vencem v roki je oče napravil križ in skupaj smo molili častitljivi del rožnega venca. Le redko kdaj smo družinsko povezanost tako doživeli kakor ravno na velikonočno jutro, čeprav smo rožni venec v naši družini redno molili. V naravi, pri svitu zvezd, pri jutranjem žvrgolenju

ptic smo molili. Kolikokrat se še sedaj s sestrami spominjamo tega doživetja, brate sta na žalost pobrali svetovni vojni.

Z vilami je pospravil oče zadnje veje na ogenj in ko je vse pogorelo, smo se vrnili domov. Doma je mati, ki smo jo tako zelo ljubili, saj je nam otrokom posvetila vso ljubezen in se je dejansko izčrpala v ljubezni do svoje družine in v delu, ter tako prezgodaj umrla, že postavila na mizo prvo velikonočno jed. Blagoslovljena jajca s hrenom; hren je moral biti rezan ne nariban. Zraven smo dobili pogače, da smo se lahko najedli po mili volji. To se nam je prilegla, saj smo bili lačni, še posebno po štiridesetdanskem postu, ki za nas ni bil le na papirju, marveč v resnici. V vsem postnem času je bil ob sredah, petkih in sobotah za zajtrk neolupljen krompir s kruhom. Bil je zares post. Zatem je bil na vrsti narezek, šunka in klobase. Drugače smo dobili le majhne kose teh mesnih dobrot, za veliko noč pa smo se lahko šunke in klobas do sitega najedli. Čutili smo, da je bila to prava, tudi v telesnem pomenu, velika noč. Po tako obilnem zajtrku se je vsa družina odpravila k rani maši. Rekli smo: „Danes pa gremo vsi k frimažu.“ Poleg vseh drugih dobrot nam je mati poskrbela še pisana jajca, vsak je dobil po dve jajci. Jajca sekat ali jajca „rolkat“, to je bila posebna velikonočna zabava.

Velika noč je bila za nas vse velik praznik. Osrčje tega cerkvenega in družinskega praznika pa je bila mati. Okoli matere se je vrtelo družinsko življenje. Z materjo smo se učili prvih molitev, ko je ona žganke kuhala. Mati nas je izobraževala za šolo in mati nas je pokrižala, ko smo odhajali v šolo ali kamorkoli z doma. Tako me je mati tudi pokrižala, ko sem šel z rajnim kaplanom Božičem, poznejšim župnikom v Šmarjeti, v študij in mi je ob tej priložnosti dala tudi vso življenjsko modrost na pot: „Priden bodi, na dom in Boga ne pozabi.“

(Naš tednik, 12. aprila 1979, str. 6)

Pasijonske igre

Marija PRIJATELJ

Največja verska drama vseh časov je trpljenje Jezusa Kristusa. V iskanju, kako se čim bolj približati njegovemu odrešujočemu trpljenju, so se pojavile pasijonske igre. Prirejali so jih predvsem na veliki petek ali sploh v velikem tednu kot izraz globoke vere, spokornosti in priprave na veliko noč.

Zelo znana je „Semana santa“ v Seville, kjer imajo pasijonske procesije. Te so imeli tudi v Sloveniji: v Ljubljani, v Novem mestu, v Kranju, v Rušah, v Loki pri Zidanem mostu in še drugod. Tako pasijonske igre kot procesije so se vršile v mnogih mestih po vsej Evropi od 11. stoletja naprej in dosegle svoj višek v 17. in 18. stoletju kot odgovor na racionalistično teologijo in protestantsko mišljenje.

Za sveto leto 2000 so v Sloveniji na več krajih uprizorili Pasijon. Tako ga je pripravila na Homcu skupina 55 mladih in ga ponovila na veliki petek v Mislinji. Skupina 60 igralcev ga je izvedla v Mirni na Dolenjskem in ga ponovila še osemkrat v drugih krajih. Pri Pasijonu v Laškem je sodelovalo nad 70 igralcev. Škofjeloški pasijon iz leta 1721 pa je najstarejše v celoti ohranjeno dramsko besedilo v slovenskem jeziku. Treba je bilo več kot 200 let do ponovne uprizoritve leta 1999. Na njem je nastopilo 640 igralcev, v sedmih predstavah pa ga je gledalo 40.000 gledalcev. V Škofji Loki so uprizorili Pasijon tudi v svetem letu 2000 in ga ponovili petkrat. Najpomembnejše pasijonske igre na svetu so pa brez dvoma v vasi Oberammergau na Bavarskem.

OBERAMMERGAU

Oberammergau je lepa turis-

Duhovno življenje • APRIL 2001

tična vasica ob vznožju Bavarskih Alp, oddaljena kakih 100 km od Münchna ali od Augsburga in šteje danes okoli pet tisoč prebivalcev. Slovijo po lepo poslikanih hišah z balkoni cvetja in po lesenih rezbarijah. Skozi stoletja je bilo rezbarstvo glavna obrt v tej vasi. Njena glavna privlačnost pa so pasijonske igre, ki jih igrajo vsakih deset let. Že njihov začetek je nekaj posebnega. Leta 1633 je tu razsajala kuga. V prepričanju, da je ta bolezen božja kazen, so morali nekaj ukreniti, da bi potolažili božjo jezo. Zato so se pod križem slovesno zaobljubili, da bodo vsakih deset let igrali Jezusov pasijon. Od tistega dne v vasi nihče več ni umrl za kugo.

Pasijonske igre 1984 v Oberammergau
Križanje

Takoj naslednje leto 1634 so igrali prvi Pasijon in sicer na pokopališču, na grobovih umrlih za kugo. Tu so igrali vse do leta 1830, ko jim je igranje na pokopališču prepovedal bavarski kralj Ludvik I. Zato so izbrali drug prostor. Oder in šotore za gledalce so postavili na polju ob robu vasi. Leta 1900 so šotore nadomestili in zgradili dvorano (podobno velikanski šupi), namenjeno gledalcem, oder pa je do danes ostal na prostem, brez strehe, kot zahtevajo pravila (če dežuje, so igralci mokri, gledalci pa ne, ker so pod streho). Pri prvih igrah je sodelovalo nekako 60 vaščanov. To število se je v desetletjih večalo in v zadnjem letu je nastopalo več kot 2000 vaščanov. Poudariti je treba „vaščanov“. Igrati smejo namreč samo tisti, ki so tam rojeni ali bivajo najmanj 20 let v vasi, ne glede na narodnost ali veroizpoved. Tako je lani prvič nastopalo tudi nekaj Turkov, muslimanov, rojenih v vasi, več protestantov in celo nekaj takih, ki so izstopili iz katoliške Cerkve.

Besedilo je bilo spremenjeno več kot desetkrat in sicer so ga pisali benediktinci v bližnjem samostanu Ettal ali pa avguštinci v samostanu Rottenbuch. Ta dva samostana sta bila vedno povezana z razvojem Pasijona v Oberammergau, saj so se tam šolali tudi glavni vaščani, voditelji iger, kot npr. Rochus Dedler, ki je leta 1815 napisal glasbo, ki se deloma še danes izvaja pri Pasijonu.

Igre so bile prekinjene samo dvakrat: leta 1770, ko so bile prepovedane vse zunanje verske proslave, ter leta 1940 zaradi druge svetovne vojne. Po prepovedi si je Oberammergau kmalu izprosil poseben privilegij, da so smeli igrati naprej, medtem ko je večina pasijonskih iger v Avstriji in Nemčiji za vedno zamrla. Pred to prepovedjo se je Pasijon igral na več kot 250 krajih. Ponekod se ta tradicija v zadnjih letih zopet prebuja. Ta težnja je bila zlasti vidna v svetem letu 2000.

Predstave v tem kraju trajajo praktično ves dan: dve uri in pol dopoldne in dobre tri ure

popoldne. V vmesnem triurnem odmoru se ljudje lahko malo okrepčajo in naku-pijo nekaj spominkov, saj od teh dohodkov domačini v glavnem živijo. Zanimivo je tudi, da so bile 26. igre v letu 1870 prekinjene zaradi nemško-francoske vojne. Naslednje leto so jih nadaljevali z veliko udeležbo gledalcev. Med njimi so bili tudi angleški princ Edvard ter skladatelj A. Bruckner in R. Wagner. Posebno predstavo so uprizorili za svojega kralja Ludvika II. in njegove spremljevalce. V zahvalo je dal kralj zgraditi na bližnjem hribu velik in dragocen spomenik Kalvarije, ki so ga delali veliki umetniki. Te igre so si ogledali tudi visoke osebnosti kot npr. ruski car, švedski kralj, razni visoki plemiči in politiki, Rockefeller, Vanderbilt, Eiffel, Graf Zepelin, kardinal Ratti, poznejši papež Pij XI., Henry Ford, Rabindranath Tagore, leta 1934 celo Hitler. Po drugi svetovni vojni pa Eisenhower, Adenauer in še mnogo drugih znanih ljudi.

S prihodom železnice je bil dostop do te male vasi lažji in tako so že leta 1880 agencije, kot Th. Cook iz Londona, začele organizirati skupna potovanja na pasijonske igre. Število gledalcev je od takrat naraščalo (vedno čez 100.000), posebno pa še od leta 1900, ko so zgradili veliko dvorano. Ta je imela pred leti 5.200 sedežev, zdaj so pa zmanjšali njih število zaradi varnostnih ukrepov na 4.700. Vas nima stalnega gledali-

škega kadra, zato morajo vsakih deset let nanovo naštudirati igro. Imajo pa več stalnih in dobrih pevskih zborov in tudi orkestrrov.

Zbor in uvodne besede upeljejo gledalce v slike Stare zaveze (24 v celoti), katerim sledi igra Jezusovega trpljenja. Prvi prizor kaže izgon Adama in Eve iz raja, na drugi strani je križ, znamenje odrešenja, v sredini pa slika Kristusa - zmagovalca sveta. Pasijon se konča z Jezusovim vstajenjem od mrtvih, ob mogočnem petju zbora, ki poje Alelujo. Vmes se zvrstijo ostali prizori, pri katerih je včasih tudi 2000 nastopajočih na odru. Prizori so tako porazdeljeni, da otroci lahko hodijo tudi v šolo. Zjutraj, ko je prikaz Jezusovega slovesnega vhoda v Jeruzalem, navdušeno sodelujejo vsi, pri popoldanskem prizoru sodbe, ko ljudstvo vpije „križaj ga!, križaj ga!“ pa jih veliko manjka.

Ta Pasijon ima 130 govorniških vlog. Za 19 glavnih vlog menjaje nastopata po dva igralca. Te vloge so: Jezus, Marija, Judež, Peter, Kajfa, Pilat in drugi. Ker morajo biti tudi po zunanosti podobni svetopisemskim osebam, se eno leto ne brijejo in ne strižejo las, zato pa po končanih igratih to najprej in z veseljem storijo. Velika čast je igrati Jezusa ali Marijo. Vloga Jezusa je tudi zelo naporna in zahteva visoko telesno izvežbanost, utrjenost, saj skoraj pol ure visi

na križu, čeprav ga pritrdijo z različnimi triki, ki so gledalcem nevidni.

V Oberammergau so bile leta 2000 že štiridesete pasijonske igre in sicer v 366 letih, kar pomeni, da je bilo nekaj dodatnih pasijonskih let, kot npr. 1934. in 1984. za jubilejno leto tristote in tristo petdesete obletnice. Najprej so igre izvajali v četrtem letu vsakega desetletja, potem so pa sklenili, da bodo igrali ob začetku desetletja, kar držijo še danes.

Pred uradnim odprtjem iger se zberejo vaščani v dvorani. Na odru postavi-jo oltar in pri slovesni maši izreče župan vnovič besedilo zaobljube iz leta 1633. Ta služba božja ni dostopna publiki.

Za večino vaščanov je pogonska sila iger vera, čeprav nekateri mislijo, da jih privlači le ljubezen do gledališča in glasbe. Vsi se pa strinjajo, da jih pasijonske igre za dolga leta povežejo med seboj. Marsikaterega gledalca te igre ganejo do solz, k čemur pripomore tudi čudovita glasba in res dovršeno in prepričljivo igranje posameznih igralcev, kot npr. Judežev obup, preden se obesi, Petrovo kesanje potem, ko trikrat zataji Jezusa, intrige in zvijače velikega duhovnika Kajfa, srečanje Marije z Jezusom na križevem potu, Veronikina gesta, ko Jezusu obriše krvavi obraz itd. Najbolj pretresljiv pa je prizor križanja in pogled na Kristusa, visečega na križu.

Brez dvoma je ta véliki Pasijon nepozaben za vsakogar, ki mu je kdaj prisostvoval.

PASIJON 2000

Značilna je dinamika v razvoju Pasijona v Oberammergau. Medtem ko se v Škofji Loki skušajo držati originalnega besedila in izvajanja, ker hočejo obdržati tradicijo, v Oberammergau hoče igrati vsaka generacija svojo lastno interpretacijo, „svoj Pasijon“. Zato je bilo za modernizirani Pasijon 2000 veliko nesoglasij med starimi konservativisti in mladimi progresisti, ki so na referendumu tudi zmagali. Pri igratih je, kot vedno, sodelovalo več generacij; najstarejši med njimi je imel nad 90 let in je lani nastopal že enajstič, najmlajši pa je bil štirimesečni dojenček (ob začetku iger, ob koncu pa je imel že devet mesecev).

Za pasijon 2000 so se začele pripraviti že marca 1999. Načrte, tekst in glas-

Véliko pasijonsko gledališče v Oberammergau na Bavarskem

Jožef Cottolengo

30. april

V mestu Torinu, središču italijanske pokrajine Piemont, že skoraj 170 let deluje ustanova, ki se imenuje Hišica božje previdnosti. Na površini 90 kvadratnih kilometrov stoji številne stavbe, v katerih so bolnišnice, zavetišča, šole, delavnice, igrišča - v sredini pa je cerkev, kjer se noč in dan dviga zaupna molitev k Bogu, ki je „vzdrževalec“ te ustanove. V njej uživa brezplačno oskrbo nad 10.000 nesrečnih človeških bitij, ki so telesno in duševno prizadeti in jih drugje nočejo sprejeti. Nekaj tisoč zdravih jim s smehljajem na obrazu streže. Povečini so to redovnice, redovniki in redovni bratje, ki jih je ustanovil sv. Jožef Cottolengo. Vedno pa je med njimi nekaj stotin prostovoljcev različnih poklicev, predvsem mladih, ki ostajajo v službi trpečih nekaj tednov, nekaj mesecev ali tudi več let. Vsi delajo vse zastonj. Njihovo vodilo so besede apostola Pavla, ki jih je dal sv. Jožef Cottolengo zapisati nad glavnim vhom: „Kristusova ljubezen nas sili.“ - Jožef Cottolengo, ustanovitelj Hišice božje previdnosti, se je rodil 3. maja 1786 v mestu Bra južno od Torina kot prvi od dvanajstih otrok družine, v kateri je vladalo zmerno blagostanje in bogato versko življenje. Polovica otrok je umrla že v nežni dobi, trije sinovi pa so si izbrali duhovniški ali redovniški poklic. Pobožna mati je svoje otroke

učila ne le moliti, temveč jih je tudi navajala k dejavni ljubezni do bolnikov in revežev, kar je Jožefu šlo do srca.

V šoli mu je šlo sprva dokaj trdo, potem pa se je priporočil sv. Tomažu Akvinskemu in se mu je odprlo. Uspešno je doštudiral in bil leta 1811 posvečen v duhovnika. Potem je nastopil svojo prvo duhovniško službo v domačem kraju, nato pa v bližnji župniji. Njegova želja je bila, da bi smel vse življenje ostati na kakšni podeželski župniji, kjer bi pomagal ljudem v vseh njihovih potrebah in stiskah. Njegovo geslo je bilo: „Če Bog vidi vsako človeško stisko, tudi njegov služabnik ne sme biti slep zanj.“

Nadaljeval je bogoslovne študije na univerzi v Torinu in dosegel naslov doktorja teologije, ki ga je daroval Mariji. Torinski nadškof ga je imenoval za kanonika. On na časti ni veliko dal, pomembno zanj je bilo, koliko lahko naredi za potrebne. Bil je odprtega srca in ljudje so mu pravili „dobri kanonik“. Cottolengo se je kmalu prepričal, da je božja previdnost njegova zaveznica, na katero se lahko trdno zanese. Redno se je dogajalo, da je takrat, ko je želel komu pomagati, pa sam ni imel prav ničesar, prišel kakšen dobrotnik.

Božji klic k delu, s katerim si je zaslužil svetništvo, je bil navidez nepomemben dogodek. 2. septembra 1827 se je skozi Torino vračala domov v Fran-

cijo družina Gonnet. Ob mladem paru se je stiskalo troje otrok. Cottolengo je prišel k umirajoči ženi in jo previdel. Tedaj ga je kot blisk prešinila misel: takim ubogim ljudem moram pripraviti zavetje. Najprej je najel dve sobi v hiši nasproti cerkve in vanju sprejel prve nesrečne ljudi. Na pomoč mu je priskočila mlada vdova, ki je pridobila še nekaj plemenitih deklet, da so prišle streč bolnikom. To je bilo prvo jedro družbe vincentink, ki nosijo ime po sv. Vincenciju Pavelskem. Danes ta družba šteje nad 5000 članic. Ob njej je zrasla tudi moška veja. Oboji delujejo v Cottolengovi ustanovi, ki je kmalu zrasla v pravo naselje. V njegovem središču je božja hiša - cerkev, kjer čaka vstajenja ustanovitelj Hišice božje previdnosti. Po nekem notranjem uvidu je začutil, da se bliža ura odhoda s tega sveta, čeprav mu je bilo komaj 56 let. Umaknil se je k svojemu bratu Alojzu, župniku v Chieriju. Tja je dal prenesti svojo posteljo od doma in tam je 30. aprila 1842, vzdihujoč: „Mati moja Marija!“ z nasmehom na ustnicah izdihnil. Papež Benedikt XIV. ga je leta 1933 prištel med svetnike. Imenoval ga je „genija dobrote“ in zavetnika vseh, ki si prizadevajo uresničiti ideal ljubezni do bližnjega.

Kratke novice

VATIKAN - Vesoljna katoliška Cerkev v številkah ob koncu leta 2000: Na svetu je bilo 4.420 škofov, 404.208 duhovnikov, 819.278 redovnic, 31.197 članov svetnih inštitutov, 26.068 laičkih misijonarjev, 2.019.021 katehistov in katehistinj.

GORICA - V italijanski Gorici je 3. novembra 2000 umrl 93-letni stolni kanonik msgr. dr. Franc Močnik, ki je bil prvi povojni apostolski administrator slovenskega dela goriške nadškofije, pa so ga komunistične oblasti izgnale tako, da se je moral plaziti čez mejo pod bodečo žico. Pokopala sta ga 5. novembra koprski škof Metod Pirih in upokojeni goriški nadškof Antonio Vitale Bommarco. (Ave Maria)

MOSKVA - Ruski predsednik Putin je v svoji poslanici za pravoslavni božič izrazil željo, naj bi vera v novem stoletju bila kakor v preteklosti v oporo ruskemu narodu (si predstavljate kaj takega od slovenskega predsednika?)... (Mladika)

bo so pa pripravili že dosti prej. Po sedemdesetih letih so praktično vse popolnoma prenovili: odrske kulise in krasne kostume igralcev. Že celo leto prej so začeli z vajami. Vsak konec tedna se je nad tisoč odraslih in okoli 500 otrok zbiralo k vajam na odprtem odru. Novince so šolali v izgovorjavi, glasu in igranju.

120 članski zbor in veliki orkester sta morala nanovo naštudirati prenovljeno glasbo Roka Dedlerja pod vodstvom glavnega dirigenta in skladatelja Marka Zwinka. Zgoščenka traja 70 minut, celotne glasbe je pa še več. Med tremi dirigenti je bila tokrat tudi ena ženska, med solisti pa ena pevka iz sosednje vasi (kar je proti pravilom).

Pasijon so igrali skoraj pet mesecev (od 21. maja do 8. oktobra); bilo je 110 predstav. Prosto so imeli samo ob torkih in četrkih. Za čas iger so si morali vaščani, kot vedno, vzeti brezplačne dopuste, vendar svoje nastope dobijo plačane. Vstopnice so bile že več mesecev prej razprodane. Cene so nihale od 30 do 150 DM. Šestdeset odstotkov vstopnic so prodali v inozemstvo, največ v ZDA. Lansko leto je prisostvovalo Pasijonu nad 500.000 gledalcev, več tisoč ljudi pa ni dobilo vstopnic.

Prihodnji Pasijon bo torej leta 2010, če ne bo držalo, kar, žal, napovedujejo nekateri: da se tudi pasijonskim igram tega znamenitega kraja bliža konec.

Dr. Alojzij Kukovica DJ zlatomašnik

P. Alojzij Kukovica je bil rojen 22. 6. 1926 v fari Devica Marija v Polju kot osmi otrok v veliki družini, kjer je mama rodila 16 otrok. Od teh je doraslo deset fantov in eno dekle, pet otrok pa je umrlo majhnih. Ko je l. 1937 končal ljudsko šolo, se je družina preselila v Ljubljano, kjer so fantje začeli študirati in kjer je tudi oče dobil službo. Prodali so hišo v Devici Mariji v Polju in si kupili stanovanje v „Cekinovem gradu“ v Šiški, kjer je sedaj muzej. Od prve gimnazije naprej je bil gojenec Knobleharjevega zavoda, leta gimnazijskih študijev pa je delil med Škofijsko klasično gimnazijo v Šentvidu in Klasično gimnazijo v Ljubljani, kjer je bil ravnatelj Marko Bajuk. Sredi sedme je vstopil k domobrancem, zato je naredil maturo privatno kot domobranec. L. 1945 se je odločil, da vstopi v ljubljansko semenišče, ki je bilo zadnje mesece pred koncem vojne zaprto. Kot domobranec je bil dva meseca na vajah na Gradu in

aerodromu, nato pa eno leto na Vrhniki in dva meseca na Pijavi Gorici. Iz Slovenije se je umaknil skupaj z domobranksko vojsko na Vetrinjsko polje. Tudi oče in mati z mlajšimi sinovi in hčerko so se maja 1945 umaknili pred partizani na Koroško. Oče je umrl v Argentini, mati pa v Kanadi, kjer danes živijo trije jubilentovi bratje in sestra.

Predno so bili iz Vetrinja vrnjeni njegovi trije bratje domobranci, je jubilent in z njim še dva druga brata (eden od teh tudi domobranec) zapustili Vetrinje, nič sluteč, da bodo čez nekaj dni Angleži začeli domobrance vračati partizanom. Nič hudega sluteč so se mirno vozili s kolesi po cesti proti Spittalu. A v bližini tega mesta so jih ustavili Angleži in zaprli v bližnje majhno taborišče. Ker Angležem niso zaupali, so neke noči pobegnili iz taborišča (seveda že brez koles) in poslej hodili po goratih predelih, da so bili varni pred njimi. Nekaj časa so delali pri kmetih, potem so se pa

razšli vsak na svoj konec. Eden je ostal v Avstriji, drugi je šel v Švico, on, kot Knobleharjev gojenec, pa je odšel v Brixen na Južnem Tirolskem, kjer je imel Knobleharjev zavod svojo postojanko. Slovensko begunsko semenišče se je medtem že naselilo in začelo delovati v Pragli pri Padovi. Ni znano, kje so zvedeli zanj, da je v Brixnu. Povabili so ga, naj pride tudi on v semenišče, kar je rad storil. Od tedaj je bil ves čas v bogoslovju in se z njim tudi preselil v Argentino, kamor jih je ladja pripeljala 1. aprila leta 1948.

Tu je begunsko semenišče nekaj let delovalo v San Luisu, kjer je sanluiski škof Di Pasquo bogoslovca Alojzija Kukovico 19. marca leta 1951 posvetil v duhovnika. Novo mašo je „pel“ med rojaki v Mendози, njegova družina je bila namreč medtem v Ekvadorju. Po želji škofa Rožmana je po novi maši nadaljeval svoje študije za doktorat, ki ga je dosegel kako leto pozneje.

Medtem se je semenišče preselilo v Adrogué, kjer je postal prefekt dijaškega zavoda in po smrti dr. Odarja tudi profesor za cerkveno pravo v bogoslovju.

Leta 1957 je vstopil k jezuitom. Za pet let je odšel v Evropo, kjer je naredil noviciat in ostale etape jezuitske vzgoje. Eno leto je potem bolehal v Nemčiji, a je istočasno opravljal delo bolniškega kaplana. Končno je po dveletnem študiju v Rimu dokončal študij cerkvenega prava ter se nato vrnil v Argentino.

Tu je učil cerkveno pravo in moralno teologijo na jezuitski fakulteti v San Miguelu kakih deset let, nakar je prevzel službo narodnega direktorja Apostolata molitve in urednika Glasnika presvetega Srca Jezusovega. Potem se je vrnil k poučevanju moralne teologije na že omenjeni fakulteti. Dolga leta je pomagal kot advokat na cerkvenem sodišču v Buenos Airesu za zakonske zadeve. Istočasno je pa pomagal tudi pri Slovenskem dušnem pastirstvu z duhovnimi vajami, prispevki v Duhovnem življenju in zadnje čase tudi kot vicedelegat Slovenskega dušnega pastirstva s prelatom Škerbcem kot delegatom. Po smrti dr. Berganta pred tremi leti

pa je prevzel tudi dušnopastirsko skrb za našo pristavsko skupnost. Čeprav je p. Kukovica formalno vstopil v Slovensko dušno pastirstvo šele po smrti dr. Starca, je bila njegova dolgoletna pomoč pri dušnopastirskem delu med rojaki že prej tako znana in priznana, da je bila njegova zlata maša v cerkvi Marije Pomagaj v nedeljo, 11. marca, samo en dokaz več njegove tesne povezanosti s slovensko versko skupnostjo. Naslednjo nedeljo, 18. marca, je obhajal zlato mašo v svoji „fari“, na Slovenski pristavi v Castelarju. Na posebno željo svojih bratov, ki živijo v Kanadi, pa jo bo ponovil tudi tam.

Podpisani sem p. Kukovici stavljal nekaj vprašanj, na katera je on takole odgovoril.

Ob zlati maši je na mestu vprašanje: Kako je danes z novimi, duhovniškimi in redovniškimi poklici v Cerkvih?

Znano je, da je mnogokje po svetu precejšnja kriza teh poklicev. To velja predvsem za Evropo in ZDA. Kaj je temu vzrok? Problem je zelo kompleksen, zato je težko v nekaj besedah odgovoriti nanj. Naj poskusim kakšen odgovor. Eden teh vzrokov je gotovo ta, da imajo te države, zlasti evropske, vedno manj otrok. Družine, ki imajo enega ali pa dva otroke, pa še od teh je morda ena deklica, ne more biti dobro polje za morebitne poklice. Drug vzrok je verjetno lagodno življenje, ki je zajelo ta prvi svet, ki mnoge straši pred odpovedjo, ki jo duhovni poklici zahtevajo. In če k temu prištejemo še slab zgled, ki ga včasih duhovniki dajemo, potem ni težko umeti, da se mlad fant težko odloči za duhovniški ali redovniški poklic.

V drugih krščanskih deželah pa položaj duhovniških in redovniških poklicev ni ravno slab. To velja predvsem za Afriko in nekatere predele Azije. Tudi v Argentini

položaj ni tako slab. Zadnja leta se položaj duhovnih poklicev izboljšuje.

Ali je bila Cerkev že kdaj prej v takšni krizi za duhovniške in redovniške poklice?

Seveda je bila. Na primer v dobi od 10. do 16. stoletja. Eden od vzrokov Lutrovega upora je bilo tudi slabo stanje duhovnikov in redovnikov. Šele po Tridentinskem koncilu se je Cerkev v tem pogledu začela resno reformirati. Nastala so semenišča, ki jih prej sploh ni bilo, kar je zelo izboljšalo pripravo kandidatov za duhovništvo in njihovo poznejše delovanje. Po drugem Vatikanskem koncilu je pa Cerkev doživela znova veliko krizo duhovniških poklicev. Mnogi so zapuščali duhovništvo in hkrati se je začelo tudi resno manjšati število novih poklicev. V naši slovenski skupnosti že nekaj let ni duhovniških poklicev. To je gotovo nek

nov pojav za nas, ker smo bili prej vajeni, da je zmeraj znova kdo iz naše skupnosti vstopil v semenišče ali pa v redovniški stan.

Kje in kdaj ste vi odkrili svoj duhovniški poklic?

Običajno je na to vprašanje težko odgovoriti, tudi v mojem primeru je tako, ker je spoznavanje duhovniškega poklica nek proces, ki zanj duhovniki sami pogosto težko povedo, kdaj in kje se je začel. Zase sem prepričan, da je moj duhovniški poklic sad molitve mojih staršev. Vedno so molili, da bi kdo od številnih fantov v družini postal duhovnik, čeprav nikdar niso vplivali na koga, da bi se zanj odločil. Zakaj je Bog prav mene izbral, je skrivnost, ki jo bom šele v večnosti odkril. V prvih gimnazijskih letih nisem mislil na duhovništvo, šele pozneje mi je ta misel prihajala vedno pogosteje, dokler ni prišlo do odločitve.

Duhovniki somševalci na zlati maši dr. Alojzija Kukuljice DJ v nedeljo, 11. marca 2001, v cerkvi Marije Pomagaj v Buenos Airesu, od leve: Jože Repovž SDB, France Urbanija, France Cukjati, mons. dr. Jure Rode, zlatomašnik, mons. dr. Mirko Gogala, Janez Petek CM, prelat Jože Guštin, Janez Cerar CM; v prvi vrsti: Danijel Vrečar SDB in Anton Bidovec.

Zakaj ste nekaj let pozneje vstopili k jezuitom?

Čutil sem, da bo za moje duhovništvo bolj plodna in varna ta pot. Samota, v kateri morajo mnogi duhovniki živeti, lahko postane z leti težka in celo nevarna.

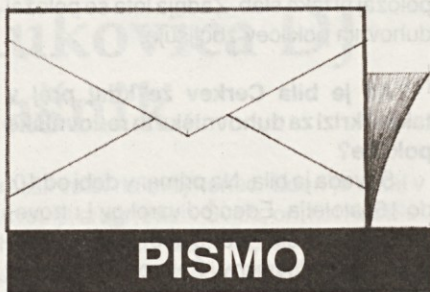
Kako gledate na spravo v slovenskem narodu?

Težko bo do nje prišlo. Morda bodo dani pogoji zanjo šele, ko bo večina tistih, ki so naredili revolucijo ali pa bili njene žrtve, mrtva. Človeku je namreč zmeraj težko priznati svojo krivdo in zmoto. Za to je potrebna velika srčna poštenost in visoka stopnja ponižnosti. In ljudje brez globokega versko-moralnega življenja zelo težko pridejo do tega. Ena stran se lahko kesa, če je kaj napak storila - in protirevolucionarna stran je to že storila, v kolikor je bilo tudi na njeni strani kaj napačnega - a za spravo je potrebno, da to storita obe strani. Na komunistični strani tega še ni bilo, razen morda pri kakem redkem posamezniku. Kot narod pa imamo seveda pravico in tudi dolžnost zahtevati, da se ugotovi zgodovinska resnica, kdo in s kakšno pravico je začel revolucijo. V našem primeru je jasno, da je revolucijo začela komunistična stranka, ki je hotela komunistični sistem proti volji večine vsiliti našemu narodu. Sicer se je pa o tem že toliko pisalo in govorilo, da skoro nima smisla istih stvari znova ponavljati.

Je bila vaša družina „domobranska“?

V družini je bilo šest domobrancev, eden je bil pa v njihovi „civilni“ službi. Od sedmih bratov so bili štirje ubiti. Prvi je bil ubit na lgu leta 1944. Bil je domobranski narednik, a ves čas je bil samo v pisarni, nikdar ni bil poslan v kakšen boj. Ko so ga živega dobili v roke, so ga pred smrtjo strašno mučili, kot smo zvedeli od prič. Če ne bi imel ta moj brat majhne poškodbe iz otroških let na enem prstu, ga mrtvega ne bi mogel prepoznati, tako so ga zmaličili. Takega sva takrat z bratom fotografirala. Fotografije si pa nikdar nisem upal dati njegovemu sinu, ko me je že odrasel vpraševal, če imam kakšno fotografijo njegovega umorjenega očeta. Nisem si mu je upal dati in končno sem jo strgal, v strahu, da bi jo vendarle njegov sin kdaj dobil v roke.

Dva druga brata sta bila ubita na Teharjah. Po pričah vem, da so ju mučili pred smrtjo. Eden od teh dveh se je nekaj dni pred izročitvijo partizanom poročil v

PISMO IZ SPITTALA

Zlati jubilej treh karmeličank
(Foto na 2. strani platnic)

V letih 1948-50 so odšla tri dekleta iz takratnega spittalskega taborišča v karmeličanski samostan Himmelau, da posvetijo svoje življenje Bogu v molitvi in spokornosti:

Milka Jarc - s. Jožefa - doma iz Šenčurja pri Kranju, **Tončka Kržnik** - s. Terezija - iz Črnega vrha nad Polhovim Gradcem in **Francka Jeretina** - s. Frančiška - iz Rafolč pri Domžalah. Sestra Jožefa ima brata in sestro v Clevelandu, s. Frančiška pa sorodnike v Severni in Južni Ameriki in bo letošnjo jesen praznovala 50-letnico prvih obljub.

Prvi dve sta že lansko leto obhajali ta jubilej. Ker živita v Spittalu še dve rodni sestri s. Terezije, je spittalska slovenska skupnost izrabila priložnost in jih obiskala. S. Terezija in s. Frančiška sta zunanji, ki opravljata nujna dela izven klavzure. Tako sta nas pričakali že pred vhodom. Že prvi pogled v njihov svet je bil rajsko lep, same rože. Pogled na ostale sestre pa je bil le med sv. mašo, ko se je za oltarjem

taborišču v Vetrinju. Žena ga je spremljala in so tudi njo ubili. Njeno sestro, ki je bila zaročena z drugim mojim bratom, in ki je tudi šla z njim, so enako ubili na Teharjah skupaj z bratom. O četrtem, ki še ni bil star 16 let, ko je bil skupaj z obema drugima vrnjen, ne vemo, kje in kako je končal svoje mlado življenje. Mučili so tudi strica, tako da je znorel in potem v umobolnici umrl. Ubili so tudi njegovo ženo, dva fanta domobranca in dve hčerki, moji sestrični - nihče ne ve, zakaj.

Naj še to povem, da mi je moja mama že v zadnjih letih svojega življenja večkrat rekla, kako vsak dan moli ne samo za svoje pobite otroke, ampak tudi za njihove krvnike, da bi tudi oni skupaj z njenimi nekoč prišli v nebesa.

Pogovarjal se je Stane Snoj

odgrnila zavesa. Bogoslužje je bilo z majhnimi izjemami v slovenščini, kar je bilo za slovenske sestre edinstveno. Po maši so se odprla vrata klavzure in pred nami je stala sestra Jožefa, ki je od Slovenk najdalje v tem karmelu. In zopet je bila nova situacija, ko smo si sicer lahko podali roko, vendar ona ni smela čez prag ven, mi pa ne noter... Iz njihovih obrazov je sijalo zadovoljstvo. Kar težko se je bilo poslovi ti od tega posvečenega kraja.

Karmel sam je kot majhen gradič sredi vasi Št. Mihael pri Volšperku, kjer je vsak dobrodošel. Čez dve leti bo ta samostan obhajal svojo 100-letnico. Četrtna sester ima slovenske korenine, saj je poleg že omenjenih tudi s. Mihaela iz okolice Borovlj. V samostanu je tudi ena Čehinja. Prejšnji dan pa je polagala obljube dekle madžarskega rodu z doktorskim naslovom.

Za tiste, ki so bili v Lienzu

(Leta 1945 je slikar Friderik Jerina, ki je živel kot begunec v lienškem taborišču, naslikal po naročilu salezijanca Janka Mernika brezjansko Marijo za taboriščni oltar. Ta slika visi zdaj v Slomškovem domu v Ramos Mejiji. Opomba ur.)

Leta 1946 je Friderik Jerina naslikal fatimsko Marijo, ki so jo slovenski begunci nesli 14. julija 1946 v slovesnem sprevodu iz taborišča po polju proti majhni cerkvi v Ulrichsbichl, kjer je domovala 46 let (Glej oltarno fotografijo na 3. strani platnic.). Pred nekako desetimi leti pa so našli prvotno oltarno sliko, ki je med vojno izginila, in po prenovi cerkvice so na oltar namestili tudi originalno, prvotno podobo sv. Ulricha. Zdaj je bila Jerinova fatimska Marija prepeljana v Slovenijo in bo dobila nov prostor v cerkvi v Kisovcu, kjer je edina fatimski Mariji posvečena cerkev v Sloveniji. Slovesno ustoličenje bo enkrat meseca maja in so k slovesnosti vsi tople vabljeni. Povabili bodo tudi vaščane iz Amlacha oziroma Tirolce. Če se kdo od starejših letnikov spomni tega dogodka, naj se, prosim, oglasi. Mogoče ima kdo še fotografije od takrat.

30-letnica smrti dr. Franca Cigana

Kdo od vas je pel v zboru pri dr. Ciganu v Spittalu v času od julija 1945 do konca 1946? Ali obstaja še kakšna fotografija? Tudi o njem se zbirajo spomini. Ker je na Koroškem ustanovil prvi zbor v Spittalu, tudi nas vabijo, da bi sodelovali. *(Meseca marca je bil spominski koncert v Celovcu. Op. ur.)*

*Iz pisma Majde Starman
Jožetu Tomaževiču*

Misijonar

Pedro Opeka med nami

Pogovor priredil Stane Snoj

Desetletnico združenja Akamasoa - Dobri prijatelji - smo praznovali leta 1999. Zaradi prijateljev, ki jih imamo po svetu, je bilo potrebno izdati knjigo o desetletnem delu, v kateri poročamo, kako smo uporabili nabrani denar na področju šolstva, zdravja in higiene, kako smo ustvarjali delovna mesta, zidali nova stanovanja itd. Ko se turisti, časnikarji in vsi, ki prihajajo k nam na obisk, informirajo, kaj smo s prejetimi sredstvi dosegli, govorijo o „čudežu“. Ena od agencij Združenih narodov za razvoj nas je malo pred mojim odhodom z Madagaskarja postavila za zgled, kako je treba delati za integralni razvoj revnih pokrajin. Naše poročanje ni bilo važno toliko zaradi naštevanja, kaj vse smo že naredili, kot zaradi „odkritja“, da je mogoče revščino počasi manjšati in jo naposled tudi odpraviti.

+ +

Dežele, ki so nam največ pomagale, so: Francija, Španija, zadnja štiri leta pa zlasti Mónako. V Franciji nam organizira pomoč skupina laikov, mojih znancev in prijateljev, s katerimi sem študiral v Franciji. V času, ko sem prihajal v Argentino, se je na severu Francije sestavila še druga takšna skupina, ki bo zbirala pomoč za nas. Tudi v Monaku je nekaj laikov, ki skrbijo za to. Ti ljudje nam pomagajo iz človečanskih nagibov, ne zato, ker sem duhovnik. To, da sem duhovnik, nam morda pomaga, da nam bolj zaupajo, ker vedo, da bo denar prišel tja, kamor mora priti. To veliko zaupanje, katerega smo deležni, je za nas velikanski kapital. Tega ni mogoče doseči z enim intervjujem ali z enim dokumentarnim filmom, takšno zaupanje dela čas. Potrebna so leta govorjenja, obiskovanja, vztrajanja in dela.

V Sloveniji nisem hotel podobnega združenja, ki bi zbi-

ral pomoč samo za naš misijon. Slovenija je majhna in Slovenci morajo pomagati vsem slovenskim misijonarjem. Vsi so potrebni pomoči. Zato v Sloveniji prosim pomoč za vse misijonarje. Prvo dolžnost do vsakega misijonarja pa imajo njegovi farani, od koder izhaja.

+ +

Kako je z našimi „podjetji“, če se razvijajo in dosegajo namen, za katerega smo jih ustanovili? Pri nas je problem ekonomska politika državnih voditeljev, ki nam vedno obljublajo gospodarski napredek, katerega pa nikdar ne vidimo. Za 80 odstotkov revnih Malgašev skoraj ni nobene prihodnosti. Od teh je polovica popolnoma siromašnih, brez vsakega upanja. Za te se borimo mi. Za te ljudi ni dela, ni delovnih mest, ni tovarn. Če se pa

katera tovarna pojavi, je za deset, kvečjemu sto, nikoli pa za tisoč delavcev. Poleg tega te tovarne plačujejo delavcem najbolj nizke plače na svetu, češ, za vašo življenjsko raven imate dovolj. Po takšni logiki mora revež ostati vedno revež. Če pa ljudje nimajo denarja, če se kupna moč vseh Malgašev ne večja, nimamo izgledov za prodajo naših izdelkov, ki so jih polne trgovine in skladišča. Toda delavci, ki to producirajo, imajo pravico do svojih plač, da lahko živijo. Zato jim moramo plače subvencionirati. Res pa je, da se v mesecih povečanega turizma dvigne tudi naša prodaja. Glede naših kampanolomov pa moram reči, da delajo kvečjemu s polovično izrabo svoje zmogljivosti. Zakaj? Ker država ne zida stanovanj. Državni funkcionarji že pet let obljublajo, da bodo vsako leto zgradili 35.000 novih stanovanj, a jih v petih letih niso zgradili 1000! Mi smo zgradili več stanovanj kot cela država in smo pri tem še morali plačevati davke! Prvi minister si pa upa zavajati javnost na gospodarski razstavi z izjavo, kot je tale: „Stanovanja, ki jih gradi misijonar Pedro Opeka, so v ključu naše socialne politike...“ Poslušalci so

mgli sklepati: z državno pomočjo je lahko zidati. Kar sploh ni res!

+ +

V vodičih dveh glavnih turističnih agencij v Franciji je oglas: Če greste na Madagaskar in ste v glavnem mestu, pojdite k maši Pedra Opeke poslušat pridigo in petje tisočev otrok. Res imam pri vsaki maši turiste in pridigam v malgaščini in francoščini.

Če lahko govorim o uspehu tudi v verskem oziru? Nobene družine, ki smo jo sprejeli med nas, nismo vprašali, če so krščeni, če so kristjani ali če molijo. Vprašali smo jih samo: Ali ste pripravljeni delati? Ali ste pripravljeni pošiljati otroke v šolo? Ste pripravljeni sprejeti našo disciplino? Če so na ta vprašanja odgovorili pritrdilno in če so bili na cesti, smo jih sprejeli. Te ljudi pa zmeraj vabimo k molitvi. Življenje pri nas je tako trdo, da potrebujemo božjo pomoč, da moremo vztrajati pri začetem delu. Reveži se povabijo radi odzovejo in hodijo k tem

mašam, znanim tudi v Evropi. Mnogi turisti doživijo pri teh mašah tak šok, da jokajo. Zanje je uganka, odkod imajo ti reveži takšno veselje, odkod takšno moč, takšno korajžo? Otroci teh revežev, zavrženih od družbe, so še včeraj s svinjami iskali ostanke jedi po smetiščih, danes pa se zavedajo svojega dostojanstva, zato od veselja iz dna duše pojejo pri teh mašah. Pri njih sodelujejo vsi, s petjem, s ploskanjem, če je treba, pri darovanju nese vsak sam svoj dar k oltarju, vse ima svoje mesto, vse je lepo organizirano in maša sploh ni dolga.

V vseh naših glavnih naseljih imamo tudi molitvene skupine. Vodijo jih mladi, sestavljajo pa otroci, mladi in tudi nekateri starejši ljudje. Kaj delajo te molitvene skupine? Ob šestih popoldne se zbere vsa vas na enem kraju - je lahko to kapela, razred, hiša - k večerni molitvi, kjer zapojejo tri pesmi, dva psalma, berejo Sveto pismo in poslušajo razlago, molijo za vse potrebe očenaš in prejmejo blagoslov. Vse skupaj traja od dvajset minut do pol ure. Če sem prisoten, dam jaz samo blagoslov, vse drugo opravijo verniki sami. Sami skrbijo za to, da se zbirajo vsak dan, če sem zraven ali pa ne.

++

Kaj smo naredili novega v teh zadnjih štirih letih? Odprli smo novo postojanko v Vangaindranu, kjer sem nastopil kot misionar ob prihodu na ta otok, 800 km jugovzhodno od glavnega mesta. V času, ko sem bil zadnjikrat na dopustu, je ciklon

porušil 90 odstotkov zgradb tega kraja. Takrat sem se ustavil na svoji poti domov na Madagaskar v Franciji in govoril po televiziji tri minute. Francoze sem prosil pomoč za prizadete kraje na Madagaskarju, in ne zaman. Sedem tisoč Francozov mi je poslalo svoj ček. Na Madagaskarju sem nato zbral skupino prostovoljcev, da so šli graditi, kar je ciklon porušil, posebno šole, ceste in kakšne mostove. V štirih letih smo v teh krajih zgradili 25 šol, največ z denarno podporo Francozov, ki so se odzvali na moj klic po TV.

Dve leti kasneje smo začeli graditi postojanko še v Fianarantsoa, 400 km južno od glavnega mesta, a na podeželju, ne v mestu. V enem mesecu je tu umrlo 62 ljudi zaradi neke bolezni. Na kolenih so nas prosili, naj jih pridemo reševati. Tu smo v dveh letih zgradili velik dispanzer, porodnišnico in 10 šol. Ta projekt je za nas posebno zanimiv, ker delamo z lastnimi fondi, brez pomoči velikih ustanov, ki nam jemljejo mnogo dragocenega časa zaradi pretirane birokracije. Te ustanove zahtevajo, da polnimo formularje, ki nikoli niso prav izpolnjeni, da opisujemo svoje načrte, ki nikoli niso dosti natančno opisani... Ko je zmeraj nekaj narobe izpolnjeno in je treba vedno nekaj popraviti. Pri tem projektu se pa čutimo svobodne in lahko delamo direktno z ljudmi, neposredno, brez vsake ovire, ob sodelovanju občine, šole, kmetov in mladine. Ko zgradimo šolo, jo izročimo kmetom in državi, rekoč: „Odslej je vaša!“ In gremo dru-

gam. V času enega leta, ko smo sodelovali med seboj, smo v teh ljudeh vzbudili novo upanje, da je tudi pri nas možno marsikaj spremeniti. V 40 letih po osamosvojitvi so prišli kmetje prvič do spoznanja, da znajo nekaj narediti s svojimi rokami, da so sposobni s svojim delom nekaj doseči in da je njihovo delo cenjeno. Ti projekti so pa možni le zaradi denarja, prejetega od osebnih prijateljev, ki mi zaupajo. S to pomočjo delamo prave čudeže.

V teh štirih letih od mojega zadnjega obiska smo torej postavili dve novi postojanki našega združenja na različnih krajih Madagaskarja in v razdalji 1000 km med seboj. Dosegli smo, da je naša ustanova postala nacionalna, saj je razširjena po otoku in ni več krajevno pogojena.

++

Pri nas imamo vsako leto nekaj primerov kuge. V začetku leta 2000 smo pa imeli v naših naseljih tudi 240 primerov kolere. Zakaj? Ker živimo na smetišču in smo zato bolj izpostavljeni boleznim. Vse smeti in vsi odpadki, vse, kar je umazano, prihaja v naš kraj in ni čudno, da smo prvi okuženi mi. Imeli smo 11 smrtnih primerov. Potem smo poklicali na pomoč „zdravnike brez meja“, da so nas poučili, kako se je treba spoprijeti s to epidemijo. Pribesneli so nam seruma in zdravil in potem nihče več ni umrl. V letu 2000 so šli čez Madagaskar tudi trije cikloni, a k sreči ne čez naša naselja. Kajti kraje, čez katere so šli, so popolnoma razdejali.

++

Kako ocenjujejo naše delo domači mediji? Pogostokrat pišejo o nas in s simpatijo. Če bi vam pokazal vse publikacije, ki so že o nas pisale, bi si mislili: „Saj vi ste pa na konju, kaj še več hočete?“ Naj pojasnim, da sami ne iščemo propagande, ker sem mnenja, čim bolj tiho delamo, bolje je. A se ne da več. Zakaj? Naše vasi so na hribih, kako jih boste skrili? Vidijo se deset in tudi dvajset kilometrov daleč. Vsakdo se lahko vpraša: Kako pa je to zrastle? Kdo pa to dela? Mi svojega dela ne moremo več skrivati. Vsak je svoboden, da piše o nas, kar hoče. A včasih se človeku prileže, če ga malo pustijo v miru.

Delo pri nas gre naprej. Naša moč je v našem delu. Ko hodim po svetu in govorim, me ljudje poslušajo, pa še kako! Zakaj? Zato, ker čutijo, da ne sanjam v teoriji, ne govorim o nečem, kar bi bilo dobro narediti, kar bi bilo treba narediti. Govorim o stvarih, ki smo jih že naredili! Zato besede drugače padejo v srca ljudi. Nedavno sem govoril v cerkvi Čudodelne

Vas Mangarivotra. Spredaj so še zasilne hišice, v ozadju so pa že nove hiše.
V vsaki živita po dve družini.

svetinje v Parizu, kjer so bili ljudje z vsega sveta: Iz Amerike, iz Kanade, iz Antilj, iz Afrike, iz Evrope. Takoj se mi je približal radijski časnikar iz Quebeca in me prosil za intervju. Bog hoče, da gremo naprej, da se razvijemo in da se dvigamo stopnico za stopnico. Ne po pet stopnic naenkrat.

+ +

Kako sem izrabil čas „srebrnomašnega“ oddiha v Argentini? Enkrat sem imel ponovitev srebrne maše v Lujanu, kjer sem bil posvečen v duhovnika, drugič pa v Slovenski vasi v Lanusu, kjer sem študiral, vstopil v zavod in imel novo mašo. Obiskal sem Slovence v Mendosi, ki so me sprejeli kot srebrnomašnika, in imel srečanje z mladimi, ki imajo misijonsko skupino. Šel sem v Cordobo obiskat zakonski par, ki je delal nekaj let na našem otoku (Lenko Grošelj in moža Ricarda) in sta posvojila punčko iz Madagaskarja. Maševal sem v Slomškovem domu v Ramos Mejiji, v sanjuški stolnici za rojake iz San Justa in bil toplo sprejet v Našem domu, obiskal sem sobotno slovensko šolo v San Martinu in rojake v San Miguelu. V Miramaru sem imel štirikrat „slovensko“ mašo za rojake. Tisti dan, ko ste tu pokopavali gospoda Škerbca, smo tam imeli mašo zanj.

V Buenos Airesu sem bil povabljen k televizijskemu programu „Claves para un mundo mejor“, ki so ga potem še enkrat ponovili. Tudi buenosaireški dnevnik „La Nación“ mi je dal možnost za intervju. Po televiziji sem govoril tudi v Miramaru in v Mar del Plati na treh oddajah ter dvakrat po radiu. Govoril sem tudi po Radio Literal in Radio Santa Fe. Ob nastopih pred argentinsko publiko sem bil večkrat kritičen in povedal: „Boli me, da Argentina ne sodeluje s tem projektom. Zelo bi bil vesel, če bi imeli tudi Argentinci svojo vas na Madagaskarju.“ Pa mi je odgovoril neki novinar: „Argentina že pomaga s tem, da ste vi tam.“ A sem odvrnil: „To je premalo.“ In res, nobenemu Argentincu ni prišlo na misel, da mi potrebujemo konkretno pomoč. Za slovenske rojake pa moram reči, da so se takoj zavedli te potrebe. Menim, da bo prav, če se tudi tu ustanovi združenje, ki bo kanaliziralo pomoč Slovencev in Argentinec, ki nam želijo pomagati, in da vedo, kam poslati denar. Vašo pomoč bom namenil za kritje šolanja naših 8000 otrok. Šolo imam za bazo vsega našega dela.

Naj še povem, da je prišel k maši v Miramar tudi argentinski „premio Nobel“ Pérez Esquivel. Ko sem ob koncu maše

pozdravljal ljudi, se mi je predstavil in mi povedal, s čim se ukvarja: „Sem v nekem ekumenskem združenju Latinske Amerike, ki dela za otroke s ceste. V Rodríguezu imamo 200 otrok.“ Ko sem ga vprašal, kdo jim pri tem pomaga, mi je odgovoril: „Iz Nemčije, iz Evrope.“ Zelo me je presenetil ta odgovor: Nekdo, ki ima takšen sloves in mednarodno priznanje, mora dobiti pomoč od zunaj? Prepričan sem, da je v Argentini dovolj denarja za reševanje tukajšnje revščine z argentinskim denarjem. Podpirati tukajšnje reveže z evropsko pomočjo, se mi zdi odvratno! Ko mi je povedal Tito Garbala na „Claves para un mundo mejor“, da letna nabirka Mas por menos zbere samo dva milijona pesov, nisem mogel verjeti. Saj vsota znese borih 5 centavov na Argentince! Kakšna sramota za to bogato državo. Kaj so ljudje tukaj tako razočarani nad vsem, da ne zaupajo nobenemu več? Brez dvoma ima Argentina dovolj sredstev, da pomaga tudi Afriki, ki je danes najrevnejši kontinent, na katerega so vsi pozabili. V Afriki je zdaj največ mladine, največ verne mladine, ki moli, ki hodi k maši in ki ima še idealizem. Ne smemo jo pustiti same v njeni skrajni revščini! Otroci in mladina so sedanjost in prihodnost narodov in sveta!

Misijonar Opeka je ob koncu pogovora naprosil pisca teh vrstic, naj se v njegovem imenu iskreno zahvali slovenskim rojakom v Argentini za dragoceno denarno pomoč, ki so jo ob tem obisku zbrali in darovali za njegov misijon.

MAŠA ZAPOKOJNIM PRELATOM JOŽETOM ŠKERBCEM V LJUBLJANI

Na 30. dan po smrti vicedelegata prelata Jožeta Škerbca je bila v Ljubljani v cerkvi Srca Jezusovega na Taboru darovana zanj spominska maša. Daroval jo je dr. Andrej Poznič ob somaševanju Janeza Riharja, voditelja Rafaelove družbe in župnika iz Novih Fužin, lazarista dr. Stanka Gerjola in Alojzija Grebenca, župnika iz Dola pri Ljubljani. Maši je prisostvoval tudi Miro Šlibar, bolniški župnik, ki je leta 1999 z drugimi moravškimi duhovniki obiskal Argentino.

Maše so se udeležili mnogi Slovenci, ki so se zadnje čase preselili v Slovenijo, kot pisatelj Zorko Simčič ali gospa Anica Moder, kakor tudi nekateri člani učiteljskega tečaja in drugi turisti iz Argentine (med njimi Tine Debeljak, urednik Svobodne Slovenije, ki je v listu poročal o tej maši), pa tudi prijatelji naše skupnosti, kakor dr. Andrej Bajuk s soprogo Katico, dr. Peter Vencelj in Veselka Šorli-Puc, dr. Janez Arnež, Janko Moder in drugi.

V pridigi je dr. Poznič omenjal osebne spomine na pokojnika, po maši pa so se znanci po stari navadi zadržali še dolgo v pogovoru pred cerkvijo.

Vas Mangarivotra, novi del te največje vasi, kjer živi 450 družin.
Mangarivotra pomeni Dober zrak, špansko Buen aire.

„In zvesti bratje si bodite“

3. januarja 2001 sem vstala v zavesti obhajanja 29. obletnice smrti mojega brata, duhovnika Frančka Prijatelja.

Ob taki obletnici, pa čeprav je minilo že toliko let, se v mislih pogovarjam z bratom. Priporočam mu še posebej svoje skrbi, težave in še vedno se mi iz neke otroške naivnosti zbudi želja, kako lepo bi bilo, če bi bil tukaj živ ob meni? To je dan, ko sem bližje nebes, ali bolje, nebesa so pri meni!

Popolne pozvoni telefon s sporočilom: g. Škerbec je umrl...

Ni me strah, nisem žalostna - samo ostanem zamišljena... Nebesa so se vam odprla, prav ta dan - g. Škerbec! In stopili ste v večnost pred božji oltar, „k Bogu, ki razveseljuje našo mladost!“

Šučaj, opomin, božje sporočilo? - ugi-bam.

Ganjena sem ob tem naključju - Bog sam je zopet posegel v čas, da združi človeško z božjim in zemeljsko z nebeškim (in to prav še v božičnem času).

Po dolgih letih sem stopila v cerkev Santa Teresita v Floridi, kjer je imel Franček novo mašo.

Ta je za okolico Buenos Airesa „lepa cerkev“. Rimski oboki, bel marmor, veličasten prezbiterij, čudovite vitraže, ki ponazarjajo slike iz življenja male Terezke. Imponira harmonija izrazitih barv, cerkev je svetla, bele lepe klopi in tla se svetijo.

Vse, čeprav je sedaj prazno, je tako praznično!

Oživi mi po 43 letih v spominu tisti svetel, lep, pomladanski 8. december iz l. 1957. Pred cerkvijo se je ustavil sprevod z novomašnikom. S sestro sva mu izročili križ in bele rože. Na koru pevski zbor Gallus vzvalovi ozračje z ganljivo Novomašnik, bod' pozdravljen! Polna cerkev ljudi. Prezbiterij poln duhovnikov, včasih so temu rekli „nebeško lepo“.

Vse je pripravljeno za največje opravilo vseh časov - sveto mašo: oltar, kruh in vino v novem kelihu, mašnik, ki se je s svojo iskreno mladostno odločnostjo z veseljem napotil za Kristusom, prežet v ljubezni do Cerkve in do bratov, nosilec obljube „...da peklena vrata je ne bodo zmagala“.

Doživimo milost spremenjenja. Novomašnikove roke prvič povzdignejo hosti-

jo in nov kelih; vino, sad trte in dela človeških rok postane za nas odrešujoča Kristusova kri!

Eno leto je služboval kot kaplan v Floridi v Nuestra Señora de la Guardia. Veselo je bilo ob sredah zvečer, ko je hodil domov na obisk.

Nato se je napotil v Rim.

Njegov novomašni kelih je ostal spravljen v lepi škatli v moji omari. Po opravljenem doktoratu se je odločil za delo izseljenskega duhovnika v Nemčiji.

Ko je maševal na navadne nedelje med letom, je najraje po obhajilu intoniral 2. kitico pesmi *Večerja zadnja*, in tako postavil v živo med občestvo Kristusovo zapoved... „glejte, ta je moja, da ljubite se med seboj, iz tega bodo vsi spoznali, da ste hodili za menoj. Kot jaz vas ljubim, se ljubite, in zvesti bratje si bodite!“ Kratko in preprosto, a jasno izražen kristjanov življenjski program.

Svoj življenjski program je dopolnil 3. januarja 1972 v hipu, ko se je na pastoralni vožnji smrtno ponesrečil.

Opravljen je bila njegova končna daritev. „Njegov kelih zvrhan“.

Ko sem urejala omaro, sem se ob pogledu na kelih užalostila. Verjetno bi lahko napolnila s solzami vso prostornino te pozlačene posode. Težko bi padale vanj mamine solze, solze vseh domačih in solze vseh duhovnih sobratov, ki jim je bil Franček drag kakor Lazar Jezusu.

Posode so zato, da služijo svojemu namenu. Mama je ponudila naš kelih g. Škerbcu. Z veseljem ga je vzel in od takrat so drugi duhovniki povzdigovali na oltarju v cerkvi Marije Pomagaj v Buenos Airesu Frančkov novomašni kelih. Kadar sem pri maši ugotovila, da je „naš kelih“ na oltarju, sem si notranje razlagala: „Tudi ta duhovnik je moj brat“. Največkrat ga je povzdigoval g. Škerbec sam, ker je bil pač pri Mariji Pomagaj doma.

... brez dvoma..., kakor ste nam pri pridigah rekli, Bog skozi dogodke govori.

G. Škerbec, od tega vašega poslovnega dne naprej, ste še posebej moj in naš brat.

Bodite nam priprošnjik pri Bogu v družbi svetih!

Hvaležna

Terezka ŽNIDAR

NAMENI APOSTOLATA MOLITVE ZA APRIL

Živeti blagre

Splošni: Da bi ljudje v posvečenih poklicih, zvesti svoji posebni poklicnosti, oživljali duha evangeljskih blagrov v svetu.

Misijonski: Da bi praznovanje stoletnice Cerkve v Ruandi okrepilo razumevanje med kristjani in pospešilo narodno spravo.

Slovenski: Da bi prispevali svoj delež k Jezusovemu blagru: blagor laičnim in žejnim pravice.

Kratke novice

KIJEV - Ukrajinski pravoslavni škofje so na papeža naslovili pismo, naj odpove svoj obisk v Ukrajini junija 2001 na povabilo predsednika Leonida Kučme. Vzrok: napetosti med ukrajinsko pravoslavno in katoliško Cerkvijo. Pismo je bilo napisano na pritisk moskovskega patriarhata. Vatikanski tiskovni urad je izjavil, da nadaljujejo s pripravami za obisk ne glede na kakršnekoli proteste pravoslavne hierarhije. (*Ave Maria*)

LJUBLJANA - Ljubljanski nadškof in metropolit Franc Rode je 4. novembra 2000 posvetil jezuitsko romarsko cerkev sv. Jožefa na Poljanah v Ljubljani. Na posvetitvi je bil navzoč tudi general jezuitov Peter Hans Kolvenbach iz Rima. Čez nekaj let naj bi p. Marko Rupnik, ki je zaslovel z mozaikom v papeževi zasebni kapeli v Vatikanu, v cerkvi naredil mozaik na témo družine. Sv. Jožef je namreč varuh vse Cerkve, še posebej družin in slovenskih dežel in prav zato je bila cerkev sv. Jožefa na Poljanah leta 1940 razglašena za narodno svetišče. (*Ave Maria*)

VLADIVOSTOK - Deset let po ponovni vzpostavitvi struktur katoliške Cerkve v Ruski Federaciji, je župnija Najsvetejše Matere Božje iz Vladivostoka zasnovala načrt za evangelizacijo, ki sega izven njenih mej, s pomočjo Interneta. „Zdaj začenjajo ruski katoličani evangelizirati ostali svet, ki ne veruje,“ je z navdušenjem izjavil Viktor Anisimov, eden od laičnih katekistov te fare, časnikarski agenciji Zenit. (*Cristo Hoy*)

Mons. Antonu Oreharju ob 15-letnici smrti

7. marca letos je poteklo 15 let, odkar je odšel v večnost prvi delegat slovenskih dušnih pastirjev v Argentini, mons. Anton Orehar. Naša skupnost še zmeraj uživa sadove njegovega dela, zato je primerno, da si tudi ob tej obletnici osvežimo spomin in hvaležnost do skupnega dobrotnika.

++

Gospoda Oreharja sem prvič videl v Argentini, v Retiru, vročega 3. decembra 1948, ko je ameriška ladja General Sturgis pripeljala v buenosairesko pristanišče novo skupino slovenskih beguncev iz Spittala. Ko sem gledal z ladje ljudi na pomolu, ki so strmeli v nas, sta izstopala med njimi dva duhovnika v talarju, s pelerinco in tedaj tipičnim klobukom, ki ju nisem poznal. Kmalu sem zvedel, da sta bila to gospoda Janez Hladnik in Anton Orehar, ki sta nam z nasmeškom na ustih prijazno mahala v pozdrav.

++

Bilo je prva leta, ko smo še hodili k nedeljskim mašam na Belgrano. Tam smo imeli dovolj slovenskih spovednikov, da smo jih lahko izbirali. V španščini se takrat še nismo znali spovedovati. Nekoč je naneslo, da sem šel k spovedi h gospodu Oreharju. Ker sva se prvič srečala v spovednici, sem imel precej treme. No, v življenju sem se spovedal bogve kolikokrat in z mnogimi duhovniki; za večino lahko rečem, da sem bil z njimi zadovoljen, da so bili odlični. Vendar ta moja prva spoved pri gospodu Oreharju mi je ostala še po petdesetih letih živo v spominu, tako močen vtis je naredil name on kot spovednik.

++

Bilo je nekaj let kasneje, ko smo zidali prvo stavbo Slovenske hiše in imeli mašo še v zasilnem prostoru pod odrom današnje Dvorane škofa Rožmana. Nekega dne med tednom sem hodil po opravkih po mestu in si po urah vandranja privoščil čokolado. Predno sem šel domov, sem se ustavil še v Slovenski hiši, kjer sem naletel na gospoda Oreharja, ki je bil na tem, da

se napravi za sveto mašo. Vprašal me je, če nameravam ostati pri maši. Rekel sem, da nisem računal z mašo in da sem malo prej še jedel čokolado. To sem omenil, ker sem računal, da do obhajila ne bo potekla dolžna ura evharističnega posta, ki je bil tedaj že v

veljavi. Zanimalo ga je: „Ko si pojedel čokolado, si pogledal na uro?“ Odgovoril sem, da ne. Zanj je bilo to dovolj, da mi je odpravil vsak dvom: „Potem greš lahko mirno k obhajilu.“ Ne vem več, ali je bil še kdo drug pri tisti maši, ali sem bil samo jaz.

++

Zadnja leta njegovega življenja, ko je že močno opešal, smo ga nekega nedeljo povabili k nam na kosilo. Prej je bil pri nas morda že dvakrat, trikrat. Zato sem se zanesel, da pozna pot do nas. Bila je že ura za kosilo, njega pa od nikoder. Ko je čez nekaj časa le prišel, je bil videti utrujen. Povedal je, da je zašel, hodil in iskal, a da ni mogel najti hiše. V našem barriu se to pogosto dogaja, kadar kdo zavije na diagonalno cesto namesto tiste, ki prečka pravokotno. Še danes si očitam, da nisem bil bolj pozoren, da ga nisem s taksijem pripeljal domov na kosilo. Prav zasmilil se mi je.

++

Ko naša mama zaradi bolezni že ni mogla več hoditi v cerkev, so ji ob nedeljah, praznikih in za prve petke nosili sveto obhajilo navadno gospod Jože Škerbec, v njegovi odsotnosti dr. Alojzij Starc, enkrat pa tudi mons. Anton Orehar, ko je bil sam že precej oslavljen. Ko je pozvonil hišni zvonec, sem jaz stopil k vratom in mu jih odprl. Zagledal sem mons. Oreharja resnega in globoko potopljenega v molitev, ko je nesel Gospoda naši mami. Nikoli ne bom pozabil tistega srečanja. Tudi arški župnik ne bi mogel biti bolj pobožno zbran! Prevzelo me je. Z vsem bitjem je razodeval, da nosi samega Boga!

++

Nekega dne smo zvedeli, da je našemu dušnemu pastirju Jožetu Škerbcu umrla mama v domovini. Ko sem ga še isti dan srečal, sem mu izrekel sožalje in ga, seveda, povprašal to in ono o pokojni mami. Videlo se mu je, da je prizadet, vendar mi je mirno govoril o njej. Morda dve leti kasneje je umrl mons. Orehar. Sam sem slišal gospoda Škerbca, da ga je premagala ganjenost, da se mu je „zlomil“ glas, ko je faranom sporočil žalostno novico o svojem predstojniku.

++

Zase sem prepričan, da mons. Orehar, kot toliko drugih naših umrlih, že uživa popolno srečo v nebesih. Kljub temu se spodobi in je lepo, da se ga vsaj ob „okroglih“ obletnicah, kot je ta, če že ne bolj pogosto, spomnimo z molitvijo in sveto mašo. Saj v primeru, da pokojni te naše pomoči ne potrebuje več, se nič ne izgubi, nasprotno: zelo je bodo veseli tisti, ki še trpe v vicah!

Spomini Staneta Snoja

PRIVATNA RAZODETJA

Alojzij KUKOVICA

V vseh časih so bila v Cerкви privatna razodetja. Težko, če ne sploh nemogoče, bi bilo ugotoviti njih število. Iz zadnjih stoletij so posebej znana naslednja: Jezusovo prikazovanje francoski redovnici sv. Marjeti Alacouque, kateri je Jezus razodel željo, naj bi se v svetu uvedla posebna pobožnost na čast njegovemu Srcu; Marijino prikazovanje drugi francoski redovnici, sv. Katarini Labouré, katero je Marija prosila, naj začne širiti v svetu pobožnost čudodelne svetinje; Marijino prikazovanje preprosti francoski deklici sv. Bernardki Soubirous v Lurdu, v Franciji; Marijino prikazovanje trem pastirčkom v Fatimi na Portugalskem. V teh zadnjih dveh prikazovanjih je Marija po vidcih svet prosila, naj se spreobrne in dela pokoro. Navedena prikazovanja je Cerkev priznala za pristna in zato jih ni samo dovolila širiti, ampak je tudi priporočala in še priporoča, kar sta Jezus in Marija prosila svet. Pomislimo le na bogate duhovne sadove pobožnosti k Srcu Jezusovemu in Srcu Marijinemu. K tem že priznanim zasebnim ali privatnim razodetjem lahko prištevamo zdaj že tudi razodetje Jezusa Kristusa poljski redovnici sv. Faustini Kowalski, kateri je Kristus naročil širjenje pobožnosti k Božjemu usmiljenju v novih oblikah.

Poleg gornjih, od Cerkve že priznanih kot pristnih razodetij in prikazovanj, je še mnogo drugih privatnih razodetij, o katerih pristnosti se Cerkev še ni izrekla. Med ta spadajo med drugimi zlasti domnevna Marijina prikazovanja v Medjugorju, v San Nicolasu v Argentini in zadnje čase tudi na Kureščku v Sloveniji. To so tri najbolj znana sodobna domne-

vna Marijina prikazovanja. Iz cerkvene kronike nam je namreč znano, da se v zadnjih desetletjih govori in piše še o mnogih drugih, zlasti Marijinih prikazovanjih na svetu, ki Cerkev sicer zanja ve, pa se o njih pristnosti ali nepristnosti še ni izrekla, za nekatera od njih se pa niti ni začela uradno zanimati. Naj navedem v osvetlitev tega dejstvo, ki zanj vemo iz zanesljivih virov, da je bilo samo v letih od 1931 do 1950 prijavljenih pri cerkvenih oblasteh nič manj kot 28 Marijinih prikazovanj, ki naj bi se dogodila večinoma v Evropi, druga v Severni in Južni Ameriki, tretja pa v Aziji. Od teh je Cer-

kev zavrnila 18 kot nepristnih, katerim je torej odrekla božji izvor, dve sta bili priznani kot pristni, a le od krajevnih škofov; ostalih sedem pa cerkvene oblasti še vedno preučujejo, ne da bi do sedaj prišle že do dokončne sodbe. Vsaj kolikor mi je bilo to možno ugotoviti. Vemo pa, da je tudi po letu 1950 pa prav do danes bilo pri cerkvenih oblasteh prijavljenih lepo število Marijinih prikazovanj, ki jih cerkev preučuje, od katerih pa še nobeni ni bil priznan nadnaravni izvor. Že samo to število domnevnih Marijinih prikazovanj v svetu kaže, da je Cerkev pred težko in delikatno nalogo, da ta prikazovanja preučuje in vernikom odgovori na njihovo vprašanje, kakšno vrednost imajo ta prikazovanja. To spada k njeni pastoralni odgovornosti. Verniki to od Cerkve tudi po pravici pričakujejo.

Nas tu najprej zanima načelno vprašanje, kaj sploh Cerkev misli o privatnih razodetjih. Ima te nadnaravne in čudežne pojave sploh za možne? Jih morda ne odklanja že vnprej? Bolj splošno: kakšen je nauk Cerkev o privatnih razodetjih in prikazovanjih?

Obnovljena cerkev na Kureščku

BOŽJE RAZODETJE

Kaj je sploh Božje razodetje? Pod to besedo razumemo tisto dejanje, s katerim Bog razodene ljudem kakšen nauk, jih o čem pouči ali pa jim kaj naroči. To razodetje lahko da človeku osebno sam, kot je to storil, ko je na primer govoril z Mojzesom v gorečem grmu. Lahko pa za to uporabi kakega posrednika, svojega namestnika in glasnika, kakršni so bili v Stari zavezi preroki in očaki. Največje in dokončno razodetje pa je Bog človeku dal po svojem lastnem Sinu Jezusu Kristusu.

Katoliška teologija razlikuje dve vrsti Božjega razodetja. V prvem, ki ga imenujemo javno razodetje, je Bog govoril vsemu človeštvu, bodisi osebno sam ali pa po svojih glasnikih. Ker je bilo to Božje razodetje namenjeno vsem ljudem, so ga zato tudi vsi ljudje dolžni sprejeti. Drugo Božje razodetje pa ime-

nujemo privatno (zasebno) razodetje. S tem razodetjem se pa Bog ali kako drugo nebeško bitje ne obrača na vse človeštvo, temveč le na tega ali onega človeka, ali pa na to ali ono skupino ljudi. Zato so tudi le tisti, katerim se je Bog razodel, dolžni njegovo razodetje sprejeti, pod pogojem seveda, da so se mogli prepričati, da gre za Božje razodetje.

JAVNO RAZODETJE

Ker je moj namen povedati nekaj le o privatnih razodetjih, ne pa govoriti o javnem razodetju, naj povem o tem zadržem le najnujnejše, da nam bo jasna razlika od privatnih. Javno Božje razodetje je - da ponovim že povedano - tisto razodetje, ki ga je Bog namenil vsemu človeštvu. To razodetje je Bog zaključil s svojim Sinom Jezusom Kristusom. V Kristusu je človeštvu povedal vse, kar mu je hotel povedati. Razodel mu je, zakaj ga je ustvaril, kako se mu je človek uprl, kako ga je sklenil odrešiti po svojem lastnem Sinu, kako je po tem Kristus ustanovil Cerkev, ki naj bi vsem ljudem oznanjala veselo oznanilo odrešenja in mu nudila vsa odrešilna sredstva, ki jih je Kristus izročil njenemu varstvu. Vse to javno Božje razodetje je ohranjeno v Sv. pismu stare in nove zaveze ter v ustnem apostolskem izročilu.

Dvojne resnice nam je Bog s tem razodetjem povedal. Najprej mnogo religioznih in moralnih resnic, ki bi jih načelno tudi sam človeški um mogel spoznati, ko ne bi bil tako resno oslavljen po izvirnem grehu in po osebnih grehih. Načelno, pravimo, bi jih človek tudi z oslavljenim razumom še mogel spoznati, a le z veliko težavo, z negotovostjo in z veliko nevarnostjo, da bi se tudi v važnih rečeh motil. In le z velikim naporom, ki dejansko ne bi večina ljudi zmogla. Zato je Bog tudi te resnice človeštvu razodel, da bi se nihče ne mogel izgovarjati, da zanje ni vedel in da zato tudi ni mogel po njih živeti. Gre namreč za resnice, katerih poznanje je nujno potrebno za človeka vredno življenje.

Vendar omenjene religiozne

in moralne resnice niso bile glavni namen Božjega razodetja in zato tudi niso njegova glavna vsebina. Glavni predmet tega razodetja so predvsem tiste resnice, do katerih bi sam človeški um na noben način ne mogel priti, ker spadajo v nadnaravno, skrivnostni in človeku zaprti svet, čigar spoznanje neskončno presega naravno moč njegovega razuma. Gre za resnice, ki govorijo o tem, kdo je ta skrivnostni Bog, kako je že od vsega početka človeka dvignil v nadnaravno, božji red, ko ga je naredil za svojega otroka in ga namenil za večno srečo pri sebi, ko ga bo gledal iz obličja v obličje in bo v tem gledanju našel svojo dokončno srečo. Gre za resnico človekovega odrešenja od greha in večne smrti, o katerem bi človek ničesar ne vedel, če mu Bog ne bi razodel, da ga tudi po grehu ni zapustil, temveč mu je izkazal svojo ljubezen s tem, da je poslal na svet svojega Sina, ki naj bi ga odrešil s svojo lastno smrtjo in mu tako odprl vrata nebes. Človek tudi ne bi ničesar vedel o tem, da je Kristus ustanovil Cer-

kev, kateri je zaupal svoj nauk in vse svoje odrešilne milosti, ki naj jih ljudem deli do konca sveta. Ker je Bog vse ljudi namenil za večno življenje, se tudi razodetje obrača na ljudi vseh časov in krajev. Vsi so ga dolžni sprejeti. Kdor bi ga zavestno in svobodno ne sprejel, se ne more zveličati.

PRIVATNA RAZODETJA

Če je torej Bog človeštvu že vse povedal, kar mora vedeti za dosego svojega končnega cilja, nastane takoj vprašanje, kakšen smisel imajo in zakaj so potem potrebna še privatna (zasebna) razodetja? Navadno se privatno razodetje izvrši tako, da se Bog ali kako drugo nebeško bitje ljudem tudi prikaže, zato se redno govori hkrati o prikazovanjih in razodetjih. Zakaj torej privatna razodetja, če je Bog človeštvu že vse povedal, kar mora človek vedeti za dosego svojega cilja? Gotovo ne zato, da bi to svoje javno razodetje dopolnjeval. Ne, nobene nove resnice Bog ljudem ne

pove v privatnih razodetjih. Kaj pa potem? V njih hočejo nebesa človeka le spomniti na že razodete resnice, ki jih je začel nekoliko pozabljati in ga hkrati opomniti, naj začne znova po njih živeti. To dela Bog predvsem v časih in okoliščinah, ko svet začinja preveč pozabljati na Boga in na smisel ter namen svojega življenja. V časih pa razodene ljudem tudi kako novo pobožnost, s katero hoče spomniti na kako pozabljeno zveličavno resnico in ljudem nuditi še dodatno zveličavno sredstvo za njegovo duhovno prebujenje.

CERKEV IN PRIVATNA RAZODETJA

Kakšen je nauk in kakšno je zadržanje Cerkve do privatnih razodetij? Najprej je jasno, da ne taji njihove možnosti. Ve, da se Bog s tem, ko je razglasil za vse človeštvo obvezno javno razodetje, ni odpovedal možnosti, da ne bi s privatnimi razodetji znova posegel v zgodovino posameznega človeka ali pa celotne človeške družbe. To sledi že iz tega, da domnevna privatna razodetja, kadar nosijo na sebi

Pred župnijsko cerkvijo v Medjugorju med sveto mašo na prostem

znak verjetnosti, Cerkev resno preučuje. In kadar po skrbnem raziskavanju pride do prepričanja, da je Bog res dal komu kakšno privatno razodetje, to tudi jasno pove. Včasih to stori že s tem, da proglasi za svetnike ali blažene tiste osebe, katerim so nebesa naklonila takšna razodetja. Naj navedem za primer samo tri: sv. Marjeto Alacoque, sv. Bernardko Soubirous in sv. Faustino Kowalsko. Drugič spet odobri Cerkev kakšno privatno razodetje s tem, da uvede v liturgijo praznik, ki spominja na takšno razodetje. Ali ni praznik lurske Matere božje 11. februarja tiha, pa istočasno jasna potrditev pristnosti Marijinih prikazovanj sv. Bernardki; ali pa praznik Božjega usmiljenja na drugo velikonočno nedeljo cerkveno potrdilo razodetja Kristusa sv. Faustini Kowalski? Največkrat pa Cerkev to stori z uradno izjavo, da gre pri določenem izrednem pojavu za pravo Božje razodetje oz. prikazanje.

SMO DOLŽNI SPREJETI PRIVATNA RAZODETJA?

Smatra pa Cerkev privatna razodetja seveda zmeraj za nekaj izrednega. Zato kaže naproti te vrste pojavom, skoro bi lahko rekli, neko načelno nezaupanje, ki se kaže med drugim tudi v tem, da se v začetku komaj zmeni zanje in da jih šele tedaj, ko ji različne okoliščine začno govoriti, da morda le gre za kako novo privatno razodetje, začne raziskavati. Seveda Cerkev nikdar ne pripisuje privatnim razodetjem iste vrednosti in obveznosti kot javnemu Božjemu razodetju. Uči, da je privatno razodetje v vesti dolžan sprejeti le tisti, ki ga je prejel, potem ko se je prepričal, da res prihaja od zgoraj, medtem ko je javno razodetje za vse ljudi težko obvezno in njegova nesprejetje usodno. Za druge ljudi pa privatna razodetja niso v vesti obvezna, razen v kolikor bi se tudi oni mogli trdno prepričati, da so osebe, ki so bile deležne takšnega razodetja, vredne, da se jim verjame. Kdaj in pod katerimi pogoji je to možno, ni lahko reči. Odvisno je od mnogih dejavnikov. A to verovanje bo še vedno stvar le človeške, ne božje vere, ker bi se pač opiralo le na človeško pričevanje.

Tudi Cerkev ne more iti dalje od tega, ko raziskuje privatna razodetja. Ko potrdi kakšno takšno razodetje, izpove le to, dane v vsebini in ne v okoliščinah

razodetja ni našla ničesar, kar bi bilo v nasprotju z zdravo pametjo in krščansko vero. Ali pa kvečjemu še, da so deleženci zasebnega razodetja po njenem mnenju poštene in duševno zdrave osebe in da se jim torej sme verjeti. Nikdar pa se Cerkev pri presojanju privatnih razodetij ne sklicuje na svojo nezmožljivost. Zaveda se, da ji ta pristoji le v zadevah javnega Božjega razodetja. Cerkev tudi nikoli ne grozi s kaznimi tistim, ki bi ne sprejeli privatnih razodetij, kar pa seveda nikakor ne pomeni, da ljudje, zlasti katoličani, nimamo nikdar dolžnosti, da verujemo in sprejmemo tudi privatna razodetja. Konkretno je resda navadno zelo težko reči, kdaj in v koliki meri se človek pregreši, če tega ne stori. Najmanj kar še mora reči je, da ljudje, ki od Cerkve priznanih privatnih razodetij ne sprejmejo, ravnajo nespametno, nemoдро in predrzno. Cerkev je namreč tudi v teh primerih še naša Učiteljica in Mati, katere odločitve bo vernik ponižno sprejel.

Kdor določenemu privatnemu razodetju ne verjame, čeprav bi se na podlagi zdrave pameti lahko prepričal, da je zelo verjetno, če ne naravnost gotovo, da je božjega izvora, bi končno grešil tudi proti bližnjemu, ker bi neutemeljeno odrekal vero v njegovo pričevanje. Težko pa rečemo, da bi se pregrešil naravnost proti Bogu, razen če se je tudi sam osebno prepričal o nadnaravnem značaju razodetja. Drugačen pa je seveda položaj tiste osebe same, ki je bila deležna takšnega razodetja. Če se je res prepričala, da je razodetje od Boga, je pod težkim grehom dolžna vanj verovati in se po njem ravnati. Ali pa je priti do takšnega prepričanja možno, pa ni lahko vprašanje. Lahko pa postane, če Bog privatno razodetje potrdi s čudežem in je hkrati jasno, da se je čudež zgodil prav v potrdilo božjega izvora razodetja. V tem primeru pa je položaj tako deleženca razodetja kot tudi drugih ljudi docela različen. Čudež je namreč nedvomno znamenje, da je bil pri razodetju prisoten Bog.

To je bilo le nekaj preprostih misli o privatnih razodetjih, tem izrednem, pa vendar dosti pogostem pojavu v življenju Cerkve, zlasti v tem našem sodobnem času. Še zdaleč ni bilo vse povedano. Nasprotno, je še mnogo vprašanj o privatnih razodetjih, ki se tukaj niti načela niso.

ZGODILO SE JE

Pred 70 leti

31. marca 1931: Ljudsko štetje na ozemlju Dravske banovine: 1.144.298 prebivalcev.

Pred 60 leti

6. aprila 1941: Zasedba in razkosanje Slovenije.

27. aprila 1941: Ustanovljena „Protiimperialistična fronta“, fronta proti 'imperialistom' Franciji, Veliki Britaniji in Združenim državam Amerike; zasedba Zavoda sv. Stanislava. Nacizem izvaja načrt za asimilacijo slovenskega naroda, odstranjuje duhovnike in druge izobražence. Iz Štajerske so pregnali 284 škofijskih duhovnikov in 81 redovnih duhovnikov, iz Gorenjske in Zasavja 205 duhovnikov. Italijani ob priključitvi na začetku puste Cerkev, upravo in šolstvo v obstoječih okvirih.

Kratke novice

MORON - V moronski stolnici so se 18. februarja spomnili s slovesno sveto mašo mons. Miguela Raspantija SDB, prvega moronskega škofa, ob desetletnici njegove smrti. Somaševanje številnih duhovnikov je vodil škof mons. Justo Oscar Laguna. Salezijance sta zastopala inšpektor province Jože Repovž in Pascual Somma, ki je bil osebni tajnik pokojnega škofa. Mons. Raspanti je bil rojen 31. maja 1904 v Cordobi. Študiral je v salezijanskih zavodih in sam postal salezijanec in duhovnik. V teku svojega življenja je prevzemal vrsto odgovornih služb, leta 1957 pa postal škof in kot tak imel stik tudi s Slovenci. V 23 letih škofovanja je ustanovil 90 župnij, 164 kapel, 51 župnijskih šol, avtoriziral 41 redovniških hiš, ustvaril škofijsko semenišče, ustanovil katehistični seminar, zavetišče za ostarele in vrsto ustanov, ki so v službi najbolj revnih. Bil je svetniško duša.

LJUBLJANA - V samostan v Nazarjah v Savinjski dolini so letos vstopile tri nove kandidatke, samostan pa je odprl svojo podružnico v bližini Ljubljane. (Mladika)

O SPRAVI

Vladimir KOS SJ — Tokio

1. Slovar slov. knjižnega jezika takole razloži pojem „spraviti, spraviti se“: „s svojim delovanjem, vplivom doseči, da kdo nima, ne kaže več odklonilnega odnosa do koga“. Tak odklonilni odnos ima določeno število Slovencev (še zmeraj) do vseh, ki so bili proti Narodnoosvobodilnemu boju (NOB), kot ga je umevala KPS. Večina nas, ki smo bili — in smo še — proti NOB, kot ga je izvajala KPS, to delamo iz zvestobe do Kristusovih načel. V njihovi luči je delovanje KPS, posebno z ozirom na NOB, zločin nad slovenskim narodom. Da je posebno stalinistična oblika komunizma zlo, priznava večina kulturno naprednih držav. KPS se je trudila uresničiti posebno stalinistično obliko komunizma med Slovenci. V luči Kristusovih načel je zlo komunizma odpad od Boga. Kolikor se kdo temu zlu preda, se brez božje pomoči (mi ji pravimo milost) ne more obrniti proč od tega zla. Z drugimi besedami: ne more se obrniti k Bogu, da bi priznal svojo zмотo in se oklenil reda, kakršnega Bog želi uresničenega med ljudmi.

Katekizem katoliške Cerkve uči, da od Kristusovega vstajenja naprej Sveti Duh ne le razkriva grehe, ampak tudi tolaži, ker daje človekovemu srcu milost kesanja in spreobrnjenja (odl. št. 1433). In še: „Priprošnja kristjanov ne pozna meja. Je za vse ljudi, za kralje in za vse oblasti (1 Tim 2, 1; podobno Rim 12, 14; 10, 1), za preganjalce, za odrešenje tistih, ki odklanjajo evangelij.“ (odl. št. 2636).

Prvi resni korak k spravi je molitev za spreobrnitev mišljenja pri tistih Slovenceh, ki jim je NOB, kot ga je izvajala KPS, takorekoč nekaj svetega, nespremenljivega, nedotakljivega.

2. Papež Janez Pavel II. v okrožnici „Dives in misericordia“ („Poln usmiljenja“) kliče v spomin, posebno pozabljivim katoličanom: „Jasno je, da tako veliko-dušna zahteva po odpuščanju (papež je bil navedel Mat 18, 22) ne razveljavlja od osebnih interesov neodvisnih zahtev pra-

vičnosti. Odpuščanje je takorekoč cilj pravičnosti, če jo prav razumemo. Ni ga mesta v evangelijskem oznanilu, ki bi odpuščanje, ali usmiljenje kot njegov vir, istovetilo s popuščanjem zlu, s popuščanjem dejanjem, ki vzbujajo javno pohujšanje, s popuščanjem poškodbi ali sramotanju. V vsakem primeru so pogoji za odpuščanje: zadoščenje za zlo in javno pohujšanje, odškodnina za poškodbo, zadoščenje za sramotenje.« (Odl. 157).

3. V isti okrožnici „Poln usmiljenja“ še enkrat razčlenjuje priliko o izgubljenem sinu: „Tako torej to, kar je osnovni ustroj pravičnosti, zmeraj sovpliva pri usmiljenju ... Pri razčlenitvi prilike o izgubljenem sinu smo že opozorili na dejstvo, da je obema, tistemu, ki odpušča, in tistemu, ki mu je odpuščeno, bistveno skupno stičišče: dostojanstvo ali bistvena vrednost človeške osebe.“ (Odl. 158).

Sodnik, ki razsoja po takšnih krščanskih načelih, ohranja spoštovanje do slehernega človeka kot osebe in torej jemlje v poštev vse okoliščine, ki lahko razbremenjujejo človeka kot osebo, se pravi, bitje z razumom in svobodno voljo. Od zavestno krščanskega sodnika človek

lahko pričakuje usmiljenje, od komunistično mislečega sodnika pa ne.

4. Odgovornost za spravo nosijo dediči NOB (kot ga je izvajala KPS) ne njeni nasprotniki. Aleksander Bajt v svoji knjigi **Bermanov dosje**, ugotavlja: „S prihodom Tita v vodstvo partije ni bilo več resnejših nasprotovanj njeni preobrazbi v boljševisko, katere temeljna metoda je postal nasilni prevzem oblasti. Odločitev komunistov za revolucionarni prevzem oblasti omogoča nekaj pomembnih sklepov: 1. S to odločitvijo so se komunisti postavili nad narod ... Odločili so se enostransko mu vsiliti svojo voljo, odločati namesto njega ... S tem so zanikali njegovo suverenost. Slovenski narod so iz subjekta odločanja ponižali na objekt, ki mora služiti njihovim partijskim interesom ... Dejstvo, da so ... prek vrhovnega plenuma OF ustanovili Slovenski narodnoosvobodilni odbor, ki po ustavni listini z dne 16. 9. 1941 'za časa osvobodilne vojne edini predstavlja, zastopa, organizira in vodi slovenski narod na vsem njegovem ozemlju', pa dokazuje, da s prevzemom oblasti niso hoteli čakati do konca vojne, ampak so kar takoj ustvarili legalnim oblastem vzporedno oblast ... Ni res, da bi stal za odločitvijo ves narod ... Da bi se lahko oprli na 'ves narod', bi se morali komunisti podvreči demokratičnim oblikam odločanja ... 2. Nasilne podreditve slovenskega naroda komunistični partiji, njegovega zreduciranja na objekt partijske samovolje ... za nasilno uvedbo boljševisma z revolucijo ... in končno uresničenja te odločitve ne moremo označiti drugače kot zločin nad slovenskim narodom ... tudi v smislu pozitivnega državnega prava ... V svoji prvi številki, izdani julija 1938, ... je (glasilo KPS) slovenski poročevalec zapisal: 'Kdor daje svoje lastne ali strankarskopolitične interese nad interese narodne celote, ta smrtno greši nad narodno bodočnostjo.' ... Komunisti so sprožili revolucijo v času sovražne zasedbe namestoma, ... ker so se zavedali, da ustvarja vojna posebno ugodne razmere za uspeh revolucije ... Tako so komunisti ... s prevaro pridobili pod krinko osvobodilnega boja za revolucijo velike dele slovenskega prebivalstva. To je gotovo nekaj najpoglejšega ..., kar lahko kdo zagreši nad svojim narodom.“

KPS je s svojo revolucijo uvedla novo pravno logiko. Kot ugotavlja pravkar omenjeni Dosje: „Vse, kar stori nasprot-

Iz knjige „Na prepihu časa”

Založba Družina je zbrala v knjigi „Na prepihu časa” članke, ki jih je skozi leta objavljala v istem tedniku ugledni pisatelj Alojz Rebula. Ob miselni zmedi, ki ji ni videti konca tudi med vernimi rojaki v domovini, se nam zdi primeren ponatis glavnih odstavkov iz razmišljanja o bistvu Osvobodilne fronte, ki ga je avtor napisal pred leti „ob nekem poročilu v Družini”. V omenjenem poročilu so namreč predstavili organizacijo OF v vse prej kot v resnični luči. Tako je zapisal:

„Kako je torej s spravo na Slovenskem? Mar panter že leži s kozličkom in lev že je slamo kakor govedo, kakor se glasi vizija velikega preroka-poeta Izaije? Ne, kaj takega se ne dogaja ne na Slovenskem ne nikjer, kakor to do tragičnosti dokazuje zadnje dogajanje na planetu, od Zaliva do Baltika.

Panter bo ležal ob panterju, lev bo žrl meso, dokler ne napoči tisti eshatološki dan, ko se bodo nehala preroštva, ko bodo umolknili jeziki, ko bo vednost prešla in bo ostala le še edinole ljubezen, kot je zapisal Pavel (1 Kor 13, 8).

Vse dotlej bomo ostajali v tej „solzni dolini”, kakor se glasi prastara perfekt-

nik, je zločin, četudi s tem izkorišča civilne in politične pravice, ki mu gredo po državljanem pravu (npr. pripadanje nerevolucionarni politični skupini, izpovedovanje ustreznega političnega prepričanja, združevanje v revolucionarne, kaj šele v protirevolucionarne namene); vse, kar je storjeno v funkciji revolucije, pa je zaslužno dejanje. Samovoljno pobijanje, klanje, mučenje na najokrutnejše načine, in to ne le storilca protirevolucionarnega dejanja, ampak tudi njegovih sorodnikov, ne glede na spol in starost ter oseb, ki so vedele za takšno dejanje, postanejo vsakdanjik revolucionarja.”

5. Če pride kdaj do novih pogovorov o spravi med tistimi, ki dejansko zagovarjajo NOB, kot ga je izvajala KPS, in tistimi, ki so bili in so še proti, se morajo slednji zavedati, da razpologajo z vsemi pravnimi aduti. “Ker zaradi uničenega sodnega in izvršnega sistema ni bilo nikogar, ki bi izvajal sankcije, predvidene v veljavnem

na definicija iz *Pozdravljena, kraljica*, v boju za smisel človeka in življenja, v boju za resnico, za vsakršno resnico. Tudi za resnico o političnem gibanju, ki mu je bilo izvorno ime protimperialistična fronta, konjunktorno prirejeno ime pa Osvobodilna fronta.

Danes, pol stoletja po njenem nastanku, se je kalnost zgodovine že toliko očistila, da smemo mirno zapisati nekaj zaključkov, ki jim dejstva, imena, številke dajejo značaj neovrgljivosti:

1. da je Osvobodilno fronto navdihovala, strukturno zgradila, ideološko in vodstveno monopolizirala - in to prav tako pred Dolomitsko izjavo kakor po njej - stalinistična Komunistična partija

pravnem redu, so se v praksi zreducirale na nasilne protiukrepe nasprotnikov revolucije. Če drži, ... da je mogoče na doseženi stopnji razvoja odločiti o prevladi ene družbene ureditve izključno le z mehanizmom parlamentarne demokracije, so komunisti s svojim izvirnim grehom posvetili za legitimna vsa dejanja nasprotnikov revolucije, ki so jih šteli za primerna za preprečitev zločinskih dejanj komunistov ... Kdor takšna dejanja zakrivi sam, jih ne more očitati nasprotniku ... S tem je postalo legitimno, to je, moralno upravičeno vse nasilje protiboljševiškega boja ... Če nasprotniki komunizma niso hoteli kot žrtvena jagnjeta križem rok čakati na uvedbo boljševiškega sistema, na propad svojih življenjskih idealov in stoletnega narodnega izročila, na svojo lastno družbeno in celo fizično uničenje, so se morali upirati na način, za katerega so mislili, da jim v danih okoliščinah obeta uspeh ... Kar so izbrali, so jim vsilili komunisti.”

Slovenije s trojko (sintagma Milana Apiha) Kardelj-Kidrič-Maček;

2. da je bil primarni cilj Komunistične partije ne boj proti okupatorju, ampak prevzem monopolne oblasti in vzpostavitev diktature;

3. da je Osvobodilna fronta neizzvana začela izvajati krvavo likvidacijo nosilcev katoliških struktur in to krvo-prelitje povzdignila do približno tisoč žrtev, preden je bil osnovan proti njej kakšen oborožen odpor;

4. da vodstvo tedanje slovenske Cerkev ne bi bilo moglo sprejeti gibanja, ki je bilo v režiji komunistične partije Slovenije, četudi ta ne bi začela s terorizmom, spričo dejstva, da je bil v še sveži okrožnici Pija XI. komunizem označen kot „bistveno perversen” - definicija, ki jo zgodovinski razvoj tako rekoč laboratorijsko potrjuje.

Ko je komunistična partija s paravanom Osvobodilne fronte prišla na oblast, je dejansko ustoličila novo turško dobo v slovenski zgodovini in, kar je posebej neodpušljivo, se še posebej spravila na svojega dotedanjega katoliškega zaveznika, krščanski socializem, na čelu z Edvardom Kocbekom...

...Ostaja pa resnica, da Osvobodilne fronte ni odklonila samo uradna Cerkev. Odklonilo jo je tudi tisto demokratično progresivno krščansko jedro, ki sta ga z največjim ugledom predstavljala dva tako velika in kristalna Slovenca, kakor sta bila prof. Jakob Šolar in dr. Andrej Gosar. Odklonil jo je predstavnik demokratičnega socializma dr. Jelenc. Na ljudski ravni sta jo množično odklonili Notranjska in Dolenjska, na čelu s proletarsko Suho krájinom.

Gibanje s takó deljenim konsenzom si ne bi moglo lastiti pravice do vsenarodne hvale ob svoji obletnici, tudi če njegovo zadnje dejanje ne bi bilo izzvenelo v apokaliptično strahoto Kočevskega Roga.

Še tako koncilsko navdahnjeni slovenski kristjan ne bo mogel iskreno praznovati obletnice, ki bo zanj za vse čase obletnica velike Prevare.

Hkrati bo priznaval čistost namer mnogih, ki si niso mogli predstavljati, da bo Komunistična partija izrabila svobodoljubnost slovenskega naroda za stalinistično revolucijo.”

NEKAJ POGLEDOV NA VČERAJ IN NA JUTRI

Ob predstavitvi knjige dr. Marka Kremžarja „Med smrtjo in življenjem“ („Družina“, Ljubljana 2000) v Slovenski hiši

Jure VOMBERGAR

(2)

Knjiga *Med smrtjo in življenjem* je vredna, da pride množično med ljudi. V slovenskih katoliških šolah bi lahko bila učni pripomoček pri zgodovini naše polpreteklosti; mogla bi služiti kot priročnik za eventuelne tečaje za mladino. Vsako poglavje v knjigi more dati snov za več predavanj, razmišljanj in razgovorov.

Vprašanje, ki se pojavi pri tem, je, ali je sploh možno karkoli obravnavati, kar bi moglo nagovoriti 'normalno' večino ljudi, ki naj bi bili 'genetično predisponirani' za neko možno 'objektivno' razmišljanje.

Da je možno sožitje v družbi, je potrebno, da se vsi različno misleči združijo vsaj v naslednjem principu: „*Ne stori drugemu, kar ne želiš, da drug tebi stori*“. Nujno je, da se sprejme neka pravila igre, ki veljajo za vse. Če sprejmemo pravila za šah, nogomet in druge športe, bi morali sprejeti neka skupna pravila tudi za politiko. In se jih potem držati, četudi nam marsikdaj povzročijo, da igro zgubimo. Neresno je, nevredno zrelega človeka, če bi menil, da so pravila zato, da koristijo meni ali dokler in v kolikor mi koristijo. (Spomnim se iz otroških let, kako so bili

nekateri sovrstniki hudi, če so zgubili igro človek ne jezi se. Pričeli so jokati, cepetati in so podrlji figure). Če je to, kar jaz počnem, 'prav', bi moralo biti 'prav' tudi za druge, ne pa povod za kriminaliziranje in pobijanje. Neresno je, otročje (a najbrž kaj hujšega), ko komunisti trdijo, da je njihovo medvojno sodelovanje z nacisti (pakt Ribentrop-Molotov in drugi nenapadalni dogovori) bila le strategija, krinka, prevara za pridobivanje časa, vredna priznanja, isto početje protikomunistične strani za reševanje slovenskih življenj pa zločin, izdajstvo, vredno najhujše kazni. Zanimivo pa je, da se verjame komunistom, namreč to, da so varali naciste („*saj vsi vemo, da so lumpi, da njihova beseda nič ne velja*“), ne verjame se pa na kristjanom, ki naj bi kolaborirali 'zares'...

Dr. Marko Kremžar predstavi več podobnih primerov dvojne morale glede ocenjevanja kolaboracije: Fince (katerim so pomagali Nemci, ko so jih napadli Sovjeti, pa jih ni po vojni nihče kaznoval, Fince namreč), Holandce in Angleže na otokih Rokavskega preliva (šp. Canal de la Mancha). Angleži so med vojno naročili svojim glavarjem in županom na otokih,

naj sodelujejo z Nemci, da se ohranijo življenja Angležev, in so bili za to po vojni nagrajeni, angleški župani namreč. Kremžar vse te primere očitajoče primerja s slovenskim. Človek se vpraša, kako to, da so eni nagrajeni za isto, za kar so drugi obsojeni kot izdajalci?

Spominjam se otroških let v predmestju Ljubljane, ko smo se skupine mulcev podili in pretepali tam nekje med Zgornjo Šiško in Kosezami in vplili eni na druge: „*Mi smo mi, vi ste pa naše smeti!*“ Kaj smo se zavedali, barabe šišenske, kakšna brezdanja globina politične misli se skriva v teh besedah! Leta kasneje sem pri latinski uri na klasični zvedel: „*Quod licet Jovi, non licet bovi*“ (se pravi: „*Kar je prav za boga Jupitra, ni primerno za vola*“). Mulci izpod šišenskega hriba so pogruntali isto, le izrazili z drugimi besedami: „*Mi smemo, mi imamo pravico, nam je dovoljeno, vam pa ne, kajti mi smo mi, vi ste pa naše smeti*“. Oprostite, da se sliši tako trapasto, a bilo bi trapasto, otročje, če ne bi šlo tako kruto zares, za večino od nas tako tragično.

Hvala Bogu, da danes na svetu živijo trije Angleži, ki s simpatijo gledajo na slovenski primer (Corselis, Barré, Tolstoj) in so v angleškem jeziku (sic!) pripravljene braniti interese demokratičnih Slovencev, v nasprotju z interesom boljševikov. Eden od njih je izjavil (zadnja št. Zaveze): „*Anglija bi se morala oprostiti Sloveniji*“. To je rekel Anglež. Bojim se, da če bi to rekel kdo od nas, bi ga pomilovalno pogledali.

Del občinstva na predstavitvi knjige dr. Marka Kremžarja, „Med smrtjo in življenjem“

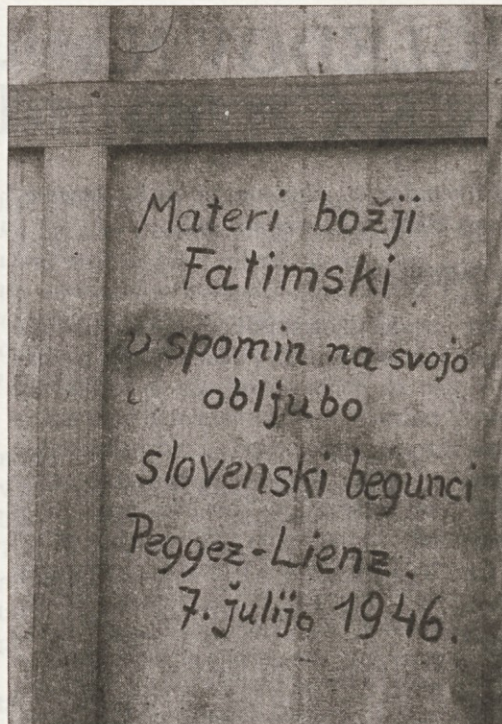

Kaj naj rečemo po 10 letih osamosvojitve Slovenije, ko so Slovenci letos za naslednja štiri leta tako množično volili komuniste, potem ko je bilo v Sloveniji izdanih toliko knjig o naši polpreteklosti, ko so škojfe tako vztrajno nagovarjali Slovence, naj gredo volit in je ena tretjina katoličanov ostala doma; tisti, ki so volili, so z dvotretjinsko večino izvolili naslednike komunizma; (mimogrede, če bi se uveljavil Janšev večinski sistem, bi komunisti dobili še več poslancev v DZ!). Je to razočaranje nad dosedanjim delovanjem katoliških politikov, nad kronično needinstvo in razprtijami med njimi? Je prepričanje, da so komunisti, 'otroci tega sveta', bolj sposobni vladanja, prepričanje, da bodo hitreje in z možnostjo večjih koristi popeljali Slovenijo v Evropo? Je vladanje liberal-komunistov poročstvo za uspešnost na vseh področjih javnega življenja: gospodarskem, kulturnem, šolskem, juridičnem? Večina Slovencev je na ta vprašanja odgovorila pritrdilno.

Komunisti imajo sedaj (kot nikoli prej v zadnjih 10 letih) v DZ večino 2:1. Kaj bo sedaj s katoliškimi šolami, kaj s popravo krivic, kaj z vrnitvijo zaseženega premoženja in še in še? Kot so znova zasegli blejski otok, ki je bil že vrnjen Cerkvam, kaj jim brani znova zaseči Škofovo zavode? Kaj bodo sedaj pisali tisti, ki so v predvolilnem obdobju s tolikšnim prepričanjem napovedovali, da se končava čas kontinuitete? Bojim se, da se čas kontinuitete še le začne.

Knjiga dr. Kremžarja je že druga knjiga intelektualcev iz Argentine, ki se v kratkem obdobju enega leta pojavlja na slovenskem trgu in ki obe obravnavata isto temo, Slovenijo med vojno in revolucijo, pomen Slovencev v zdomstvu ter današnji položaj v Sloveniji. Prva je (že predstavljena) knjiga Božidarja Finka: **Na tujem v domovini**. Finkova knjiga ima bolj juridični pristop, Kremžarjeva bolj filozofski; Finkova je izbor že objavljenih člankov in govorov, Kremžarjeva je originalna; vsaka ima svoj osebni stil, svoje poudarke, sicer pa se odlično dopolnjujeta.

Naj naštejemo naslove dvajsetih poglavij, ki sestavljajo knjigo **Med smrtjo in življenjem**, da bo razvidno, o čem razpravlja avtor dr. Marko Kremžar: *Komunistična revolucija pri nas, Bratomorna vojna, Dve strategiji odpora proti okupa-*

Napis na hrbtni strani podobe fatimske Gospe, ki jo je naslikal slikar Friderik Jerina v lienskem taborišču in bo prenešena s Tirolske v Slovenijo.

torju, Inicijativa KPS, Vloga katoliške Cerkve med revolucijo, Kdo je med vojno sodeloval z okupatorjem?, Čas vaških straž, Laž v službi revolucije in totalitarne oblasti, Meseci domobranstva, Tretji maj 1945, Čez Ljubelj, Le zakaj so bežali...?, Na tujih tleh, Iz totalitarizma v demokracijo, Sprava brez resnice?, Diaspora v narodu, Povezava različnosti, Država in Cerkev, Narodni program ter Živeti in preživeti. Zadnjih osem poglavij se nanaša na današnji položaj in na prihodnost slovenskega naroda.

Kot sem v začetku omenil, ne upam si knjige analizirati, pač pa bi rad komentiral nekatere točke, ki so me osebno nagovorile oz. vzbudile pozornost. Samo nekaj primerov: 1) takoj v začetku ne soglašam z nazivom 'stalinistična' za revolucijo na Slovenskem, ampak trdi, da je bila komunistična-leninistična. Že zato, ker naši komunisti niso ubogali Stalina, ki je komunistom po svetu prepovedal izrabiti kaos druge svetovne vojne za pripravo revolucije v svojih deželah (recimo v Italiji ali Franciji); 2) primerja trajanje komunistične revolucije (46 mesecev) in domobranstva (19 mesecev), se pravi, vmes je 27 mesecev brez domobranstva. Torej,

naša državljanska vojna ni bila borba med partizani in domobranci, kot nekateri trdijo; 3) ugotavlja: „Slovenija je bila edina dežela v Evropi, ki so jo razkosali trije okupatorji. Bila je ena redkih, kjer ti niso našli med domačimi politiki in strankami nikogar, ki bi jim bil naklonjen, pa tudi ne skupine, ki bi gojila fašistično ali nacistično ideologijo“; 4) „Blizu 1000 rojakov je bilo pomorjenih, preden je prišla v zavest ostalih potreba po samobrambi. Danes nekateri očitajo, da so bili tedanji katoliški voditelji naivni. Morda. Bili pa so pošteni“; 5) o škofu Rožmanu: „Škofa je partija že vnaprej obsodila, pa naj bi storil karkoli, kajti treba ga je bilo oblatiti in obsoditi“. Da, škof Rožman je bistveno povezan z mitom o NOB. Državna tožilka, ki je nadomestila Drobničiča, je umaknila predlog, da se obnovi oz. revidira proces, ki je obsodil škofa. Ni rekla, da ni res, kar se škofu očita, ampak, da ni v interesu slovenske države, da se o tem razpravlja. Sedanja uradna verzija o NOB in pa Avno-

jaska določila naj bi bila v temeljih slovenske države (!?); 6) „Ob množici okostnjakov na našem ozemlju je prav, da upoštevamo tudi tragiko njihovih morilcev. Da se v kratkem času pomori stotisoče žrtev, je potrebno sodelovanje tisočev rabljev, od tistih, ki so likvidacije odrejali in načrtovali, do drugih, ki so jih izvajali, in tretjih, ki so pri njih na različne načine sodelovali. Prav je, da se ustavimo z misljo tudi pri morilcih in prosimo Boga, da bi jim naklonil milost priznanja in kesanja“.

Značilno za Kremžarjev stil pripovedovanja je uporaba prepričljivih, neovrgljivih sodb (sentencias contundentes), zato citiram vse brez komentarja: 1) „Če bi Slovenci izgubili zgodovinski spomin, bodo nekoč drugi pisali o narodu, ki je nekdaj živel pod Triglavom, pa se je ugnobil sam. Pisali bodo o narodu, ki je stoletja ključoval zunanji sovražnikom, a podlegel zaradi notranje krize; o ljudstvu, ki si je pričelo kopati grob z genocidom drugače mislečih v imenu lažne ideje, nadaljevalo z umori nerojenih v imenu lažne osebne svobode in končalo z ubojem resnice v imenu lažne sprave“; 2) „Katoličani, ki se od malega učimo pri

verouku, da je sprava z Bogom in z ljudmi najprej stvar priznanja, nato pa kesanja, trdnega sklepa in poravnave, smo si pustili ponovno prati možgane s pojmom neke nove sprave, to je sprave brez kesanja, brez obžalovanja, brez priznanja, brez trdnih sklepov, brez odpovedi starim zmotam, brez poravnave krivic"; 3) „Naša tranzicija se odlikuje po tem, da v novi državi nekdanji totalitarci učijo demokracije in je skrb za slovenski narod zaupana bivšim internacionalcem“; 4) „Eno od izhodiščnih vprašanj je, ali je Republika Slovenija država Slovencev ali le država, v kateri Slovenci živijo“; 5) „Družba, ki brezbrizno sprejema podatke, da je revolucija pomorila desetisoče njenih odraslih članov in daje potuho tistim, ki so si na krvav način pridobili imetje in oblast, se ne more zgražati, če starši v pričakovanju lažjega življenja privolijo v umor svojih nerojenih otrok; in ko isti starši kasneje vidijo, da njihovi sinovi in hčere iščejo ob prvih življenjskih težavah rešitev v begu bodisi v mamila bodisi v smrt, lahko le skomignejo z rameni“.

Poglavje o slovenskem narodnem programu je originalno Kremžarjevo razmišljanje. Kdo v slovenskem parlamentu je kdaj govoril o tem? Pač o proračunu in davčnih obveznostih za naslednje leto, pa o bodočih železnicah in avtocestah... Kremžar je prepričan, da je potreba po skupno sprejetem narodnem programu še kako nujna in aktualna: „Matična država Slovencev mora skrbeti za razvoj in rast celotnega narodnega občestva, za naravno skupnost ljudi skupnih korenin, kulture in jezika ter enakega projekta za prihodnost“, kar je še posebno važno v dobi globalizacije. Globalizacijo razume kot „izraz solidarnosti med narodi, nikakor pa ne kot postopno utopitev narodnih in osebnih posebnosti v kulturni brezobličnosti, gospodarski odvisnosti in političnem centralizmu“. Kremžar poudarja pomembnost slovenske emigracije v svetu v dobro vsega naroda, v sodelovanju s člani naroda v matični državi.

Zadnje poglavje Kremžarjeve knjige govori o odločitvi slovenskega naroda za smrt ali za življenje. Menim, da sta to poglavje in prejšnje o narodnem programu najbolj pomembni poglavji v knjigi in bi bilo prav, da ju ponatisnejo (vsaj ti dve) v vsem katoliškem tisku v Sloveniji, zamejstvu in zdomstvu. Brali naj bi ga in

obravnavali na svojih sejah v državnem zboru slovenski poslanci. Gre za preživetje našega naroda, ne za strankarske ali skupinske interese. Dr. Marko Kremžar daje konkretne in realistične predloge, ki so povsem izvedljivi, če je le prava volja in prava ljubezen do slovenskega naroda.

Že naslov knjige je pomemben. Navadno rečemo obrnjeno: med življenjem in smrtjo ter s tem damo vedeti, da se življenje posameznega človeka pač konča s smrtjo. Narod pa „si piše sodbo sam“, živi, dokler sam hoče. Če bo šel sedanji trend naprej v isti smeri, je naš narod zapisan smrti. A še je čas, da **izbere življenje**, kot vabi geslo slovenske sinode. Kremžar začne zadnje poglavje z besedami: „Vse razpravljanje o naši preteklosti, sedanosti in prihodnosti nima pomena, če Slovenci ne rešimo osnovnega vprašanja rodnosti in ustrezne rasti“. Rešitev pa ne vidi v tržnih mehanizmih, temveč v spreobrnjenju, v vrsti osebnih odločitev, ki pa so tudi milost, božji dar. „Ta dar si zaslužimo in izprosimo, pomagajo pa nam ga izprositi tudi svetniki v našem duhovnem občestvu, med njimi še v posebni meri poznani in nepoznani slovenski mučenci. Ob njih in z njimi smemo upati na spreobrnjenje in tako na preživetje“. S temi besedami konča Kremžar svojo knjigo. **KONEC**

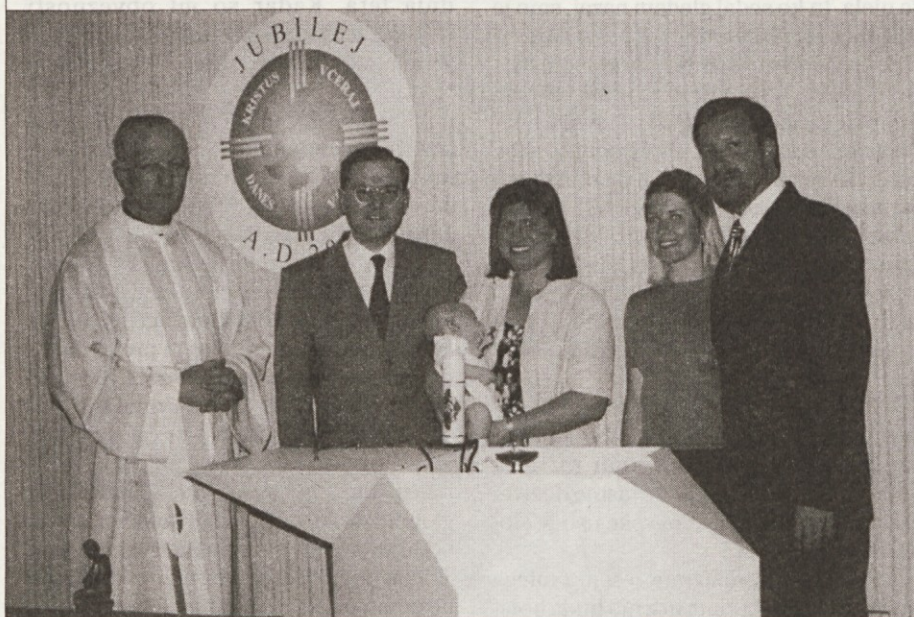
Kratke novice

VATIKAN - Na novico, naj bi se papež po božiču 2000 odpovedal papeški službi, ki jo je objavil nemški Bildzeitung in za njim nekateri italijanski časopisi, je predstavnik urada za tisk Svetega sedeža Navarro Vals izjavil za javnost: „Novica je brez slehernega temelja. Lahko pa, nasprotno, potrdim, da bo sveti oče meseca junija letos obiskal Ukrajino.“ (Ave Maria)

RIM - Papeški slovenski zavod v Rimu, Slovenik, je 22. novembra 2000 obhajal 40-letnico obstoja. 9. maja 1969 je papež Pavel VI. ob navzočnosti velikega števila romarjev, duhovnikov in vseh slovenskih škofov blagoslovil temeljni kamen Slovenika. Slovenik je zaživel v vsej polnosti, v vseh dimenzijah, ko ga je papež Pavel VI. povzdignil v „papeški zavod“. (Nedelja)

LUJAN - Na svojih stalnih potovanjih po svetu je prišel 9. marca v Argentino svetovno znani italijanski duhovnik p. Stéfano Gobbi, ki je leta 1972 ustanovil Duhovniško marijansko gibanje. V nedeljo, 11. marca, je vodil v nabito polni lujanski baziliki tako imenovano binško dvorano, ki je trajala od dveh do petih popoldne in ji je predsedoval mercedeški škof mons. Ruben H. Di Monte, zadolžen za to gibanje v Argentini. (Cristo Hoy)

17. decembra 2000 je bil krščen v cerkvi Marije Pomagaj **MARTIN RODE**, sin Toneta in Kristine, roj. Kremžar. Botra sta mu bila prof. Veronika Rožanec, roj. Kremžar, in dr. Jože Rožanec. Krstil ga je mons. dr. Jure Rode.

V spomin očetu

Janez JELENC ml.

Prijetne spomine ohranjam v svojem srcu, ko mislim nate, dragi naš očka.

Kruti in brezbožni komunizem te je prisilil, da si kot mnogi drugi rojaki zapustil domače kraje, preživel nekaj časa po raznih taboriščih in v začetku 1948 dospel v to gostoljubno deželo. Zaradi službe si se preselil v oddaljeni Mar del Sud. Tu se začenjajo moji osebni spomini. Otroška doba: koliko polnega, ustvarjalnega in zdravega življenja. Bili smo štirje otroci: dve sestri in pokojni brat. Lesenih igračk, izdelanih s tvojimi spretnimi rokami, smo imeli na pretek: tovarnjake, gugalnike, konjičke, stolčke, mizice, peresnice in ko smo bili malo večji, si nam naredil celo šahovske figure ter naučil prve poteze. V svoji delavnici si vedno imel na stežaj odprta vrata, srce in roke za rojake in sosede.

„Rana ura, zlata ura“, „moli in delaj“ ter „ne odlašaj za jutri, kar lahko narediš danes“ so bili nauki tvojega življenja. Vedno si molil naprej, pred ali po jedi, jutranji ali večerni molitvi in v Marijinem mesecu, ko smo molili šmarnice v bogkovem kotu. Z velikim zanimanjem smo sledili in poslušali, ko si nam bral Krpana, Krjavlja iz Desetega brata in Kečkeve zgodbe.

Čas je tekel naprej, postajali smo neubogljivi in ker besede že niso dosti odlegle, je šiba novo mašo pela, seveda če nas je ujela. In ko sedaj gledam nazaj, smo je bili večkrat potrebni.

Vedno in povsod si nam stal ob strani. Popolno svobodo si nam dal pri izbiri poklica, ali ko smo iskali svojo boljšo polovico. Seveda, v tej dobi je šiba mašo že odpela in prišli so na dan pogosti vzgojni pogovori, ki so bili bogati, iskreni in globoko duhovni. Večkrat si nam dejal: „Jaz bom vesel, če boste vi veseli ter upoštevali in živeli po krščanskih načelih. Če hočeš biti velik, bodi dober, majhen, skromen, ponižen in radodaren.“

Postal si dedek ter z veseljem in ponosom zbiral vnuke okrog sebe, se z njimi igral, govoril, učil in tudi razvajal. (Mnogi od nas te lepe dobe nismo doživeli zaradi boleče in nečloveške usode slovenskega naroda.)

Po veseli in razigrani jeseni tvojega življenja je prišla zima in z njo huda bole-

+ JANEZ JELENC

zen in veliko trpljenje. V tem času si prestal in pretrpel najhujšo izkušnjo vzornega, dobrega in skrbnega očeta: pokopal si lastnega sina. To niso naravni zakoni, je pa Božja volja, katero si z bolečim srcem vdano sprejel in sam si izbral geslo posmrtnice dragega Matevža: „V delu kovan. Bogu vdan.“

Z vestnim, skrbnim, ljubečim in stalnim negovanjem mame ter hčera Tinke, Majde ter snahe Raquel, si preživel zadnja leta. Kadar so mi obveznosti dopuščale, sem se pridružil tudi jaz in to je bilo zadnja leta, hvala Bogu, pogostokrat.

Kako lepo je bilo, koliko toplih besed in prijetnih spominov: o tvoji mladosti, ko si hodil v zgodnjih urah ministrirat v župno cerkev in ti je tvoj oče iz kora zakašljaj, če si gledal nazaj ali se nepravilno obnašal; ko si prekinil gimnazijo humanističnih ved in se odločil, da se boš učil za mizarja v Šent Vidu nad Ljubljano, kjer si dokončal z odliko in prejel diplomu mizarskega mojstra. Prišla je bratomorna vojna in beg iz domovine. Zapustil si starše, tri brate, ki jih je v cvetju življenja nečloveška rdeča roka umorila na domačih tleh, in pet sester. Z močno in globoko vero, z ranjenim, bolečim, a svobodnim srcem si zapustil svoj raj pod Triglavom in odšel, kot mnogi drugi, na neznano pot.

Vedno, ko sem se poslavljaj od njega, sem ga poljubil in prekrizal na čelu. On pa mi je rekel, „pa spet kmalu pridi“. Z rosnimi očmi sem pozdravil še mamo, sestri in šel na avtobus.

Taki so bili moji redni, enodnevnih obiski. Poslušal sem ga in odgovarjal na razna vprašanja, igral z njim, kot se je or z nami v otroški dobi, božal, tolažil in ko so ga napadale hude bolečine, sem prepuščal besede molku in molitvi, ki sta v takih skrajnih primerih bolj koristna in učinkovita kot vsako drugo dejanje.

In življenje se je počasi in neprestano iztekalo kot sveča, ki ugaša. Bog je pretrgal nit in prišel je mirni konec, 19/01/2001. Ali ni to začetek?

Če upoštevamo in živimo po krščanskih načelih, je smrt zadnja postaja našega zemeljskega romanja ter začetek novega, boljšega in večnega življenja.

Življenje je kot blisk, posebno če ga živimo popolno, nesebično, pošteno, aktivno, plodno in koristno bližnjemu in če ga primerjamo z večnostjo.

Sladke solze mi močijo lice, ne v žalosti, ampak v veselju in hvaležnosti Bogu, ko se spomnim nate, dragi naš očka, zgled dobrega, veselega ter potrpežljivega človeka; da bi te vedno ohranil v najlepšem spominu, ker zame si odigral najlepšo simfonijo življenja.

Za konec bi se rad iskreno zahvalil vsem, ki so zanj molili in ga kropili, posebno družine z majhnimi otroki, ter dr. Juretu Rodetu, ki ga je obiskal v hudem trpljenju, misijonarju Petru Opeki, ki ga je zadnji mesec večkrat obiskal in molil z njim ter z lazaristom. Pavletom Novakom opravil pogrebno sveto mašo in molitve na pokopališču.

Kratke novice

VATIKAN - Papež Janez Pavel II. ni zadovoljen z listino Evropske unije o temeljnih pravicah. „Ne morem skriti svojega razočaranja nad tem, da v besedilo listine niso vnesli niti namiga na Boga.“ V Bogu je „najvišji izvir dostojanstva človeške osebe in njenih temeljnih pravic,“ je poudaril papež. Grajal je tudi druge vsebinske pomanjkljivosti listine. „Zaščita pravic osebe in družine bi lahko bila pogumnejša.“ Temeljne pravice osebe da so v mnogih evropskih državah ogrožene „na primer zaradi politike v prid splava, ki je skoraj povsod legaliziran“. (Nedelja)

Praznovanje 50-letnice SPD v Bariločah

Kdo bi si mislil! SPD v Bariločah slavi svoj zlati jubilej. Zbudijo se mi vsi mladostni spomini na taborjenja in potepanja po bariloških gorah, kres ob Skalci, Rožmanovo znamenje in zvonček želja.

Bariločani so svoj praznik lepo pripravili. Prvi del slavlja se je vršil pod Skalco, do koder so „šumski bratje“ naredili prvo slovensko stezo in postavili kočo pod previsno skalo.

Kot je v gorah navada, se je 24. februarja prva skupina, pod vodstvom Ivana Arnška st. odpravila na Catedral. Kosili so pri Skalci in odšli proti južnemu Catedralu. Plezalca Monika Kambič in Matjaž Kambič sta v počastitev 50-letnice in Dinka Bertonclja preplezala Slovenski zvonik. Zvečer so se planinci vrnili do Skalce in ob kresu in petju dočakali polnočnico, ki jo je daroval župnik Janez Rihar iz Slovenije.

V nedeljo se je slovesnost nadaljevala; do Skalce je prišlo vse, „kar leze in gre,“ 115 oseb, med njimi 25 otrok. Gostom iz Slovenije in bariloškim rojakom se je pridružilo nekaj Slovencev iz Buenos Airesa, opolnomočeni minister slovenskega veleposlaništva Tomaž Kunstelj z družino, predsednik društva Club Andino Bariloche z gospo, predsednik SKA arh. Marjan Eiletz z gospo in predstavniki Narodnega parka.

Dvignili so argentinsko in slovensko zastavo in zapeli obe himni. Udeležili so se slovesne sv. maše, ki jo je daroval župnik Branko Jan CM ob somaševanju duhovnikov Janeza Riharja, Pavla Juhanta in Izidorja Grošlja.

Sledil je kulturni program. Najprej je govoril predstavnik slovenske države Tomaž Kunstelj. Zahvalil se je bariloški skupnosti za vso ljubezen in zvestobo slovenstvu ter obljubil pomoč in sodelovanje. Prinesel je tudi priznanje gospe Magdalene Tovornik, državne sekretarke za Slovence po svetu.

Predsednik SPD Andrej Duh je v govoru pokazal zgodovino slovenskega življenja pod Kordiljero v Bariločah. Nato so nastopili otroci šole Jakoba Aljaža ter podali izbor slovenske poezije z gorsko vsebino. Uvod je sestavil in prebral Milan Magister ml., povezovalno

besedilo je napisala Klavdija Kambič.

Goste iz Slovenije je zastopal Franc Zabukošek, predstavnik Savinjskega planinskega društva in predstavnik kluba Skala. Iz Slovenije je prinesel spominsko ploščo za grob dr. Vojka Arka, katerega so posmrtno sprejeli za častnega člana.

Za konec je spregovoril še podpredsednik SPD Matjaž Jerman. Slovesnost so zaključili s pesmijo Slovenija v svetu.

Po kosilu so otroci posadili 12 drevesc v spomin ustanovnim članom SPD. Skozi 10 let bodo zasajali enako število drevesc in s tem nadomestili, kar je uničil požar na Catedralu.

Odpornik poslov in opolnomočeni minister Tomaž Kunstelj je, v zahvalo za opravljeno delo, ves odbor povabil na večerjo.

Praznovanje se je nadaljevalo v ponedeljek, 26. februarja, v hotelu „Carantania“. Gost iz Slovenije g. Janez Rihar je pripravil zanimivo diapozitivno predstavo: „Slovenija po drugi svetovni vojni.“ V drugem delu pa so navzoči poslušali koncert g. Marjana Marinška, ki jih je razveselil z igranjem na citre. Pripravil je tudi razstavo Gasparijevih razglednic in predavanje o življenju in

delu tega slikarja.

V torek so se gostje iz Slovenije odločili za izlet do koče Otto Meiling pod Tronadorjem in bolj izkušeni za vzpon na Argentinski vrh. Planince, 22 po številu, sta spremljala Irena Žužek in Boris Kambič. Srečno so prispeli do koče in naredili nekaj prekrasnih posnetkov Tronadorja. Potem pa se je vreme pokvarilo; huda nevihta je preprečila vzpon na vrh. Drugi dan so se planinci vrnili v Bariloče.

S tem pa Bariločani še niso zaključili svojega slavlja, ki se je nadaljevalo na gori Capilla. V petek, 2. marca, je 34 oseb odplulo iz Puerto Pañuelo in se povzpelo do bivaka „Slovenija“, ki so ga poimenovali po pokojnem častnem predsedniku dr. Vojku Arku. Ob tej priložnosti so tudi odkrili spominsko ploščo na bivaku. G. Janez Rihar je proti večeru daroval sv. mašo v spomin dr. Vojka Arka in vseh, ki so postavili križ na Capilli. Planinci so prenočili in naslednji dan, v soboto, je del skupine dosegel vrh. Še isti dan so se vsi srečno in veselo vrnili v mesto.

Za 50-letnico SPD se je v Bariloče podala igralska skupina Našega doma San Justo. V mestni dvorani „Sarmiento“ - Centro Cívico so, v režiji Blaža Mikliča, predstavili veseloigro „Pričarani ženini.“ Vsi igralci so odlično podali svoje vloge in prejeli v zahvalo navdušeno ploskanje občinstva.

Zaključna prireditev je bila v nedeljo, 4. marca. Ob 9,30 so se gostje iz

Na poti proti „Pod skalco“. Skupino je vodil Ivan Arnšek.

Foto: Lučka Oblak

Slovenije, Buenos Airesa in bariloški rojaki zbrali v cerkvi Marije Pomočnice. Pri sv. maši, katero so darovali prelat dr. Jure Rode, delegat slovenskega dušnega pastirstva, župnik Janez Rihar, vodja Rafaelove družbe, in bariloški župnik Branko Jan CM, so se spomnili vseh pokojnih članov SPD in vseh, ki so umrli v bariloških in patagonskih gorah. Med sv. mašo so blagoslovili kip in sliko blaženega škofa Antona Martina Slomška, dar kluba Zgornja Savinja.

Po sv. maši je bilo slavnostno kosilo v restavraciji „Familia Weiss“. Sledil je kulturni program. Otroški pevski zbor „Bariloški vrabci“ so pod vodstvom gospe Lučke Kralj Jerman prekrasno zapeli naslednje pesmi: Pozdrav, Tam gori za našo vasjo, Jaz bi rad cigajnar bil, Lahko noč, Oj, Triglav moj dom, Ciganice, gde imate cigane in Spavaj sinko moj. Potem so prebrali pozdrave in čestitke. Kvartet „Lipa“ nas je popeljal v slovensko vas, kjer prepevajo vasovalci pod oknom. Zapeli so: Lipa, Slovenec sem, Nmau čez jizaro, Teče mi vodica, Luna sije, Oj rožmarin, Bom šel na planine, Moj deklič, Bratci veseli vsi, Mlatiči in Oj, Triglav moj dom.

Prireditev je vodil Milan Magister ml. Spregovoril je besede v spomin pobudnikoma SPD Bariloče, Francu Jermanu in Tončku Pangercu. Sejno dvorano Stana so poimenovali po Francu Jermanu, glavno dvorano pa po Tončku Pangercu. Pozdravil je še Tone Mizerit, predsednik Zedinjene Slovenije. Česti-

Kratke novice

VATIKAN - V nedeljo, 11. marca, je papež Janez Pavel II. proglasil 233 španskih mučencev, največ umorjenih v prvih mesecih državljanske vojne v Španiji (1936-39). Mons. Vicente Cárceles Ortí, strokovnjak v tej zadevi, je povedal: „Gre za navadne ljudi, duhovnike, redovnike, redovnice in 43 laikov. Bili so miroljubni ljudje, ki so postali mučenci zaradi verskega preganjanja. Niso žrtve političnega nasilja, niso padli na bojnem polju, bili so umorjeni zaradi svoje vere, ker so bili katoličani.“ Med njimi je bil tudi 32-letni družinski oče, ki se je moral posloviti od dva meseca

tal je k lepemu jubileju in spodbujal k povezanosti vseh slovenskih skupnosti v Argentini. V nadaljnjem delu programa so podelili priznanja še živečim ustanovnim članom SPD, gospodom: Blažu Razingerju (edini navzoči), Dinku Bertonecju (sprejela sta njegova sinova), Janezu Duhovniku in Andreju Kukoviču. Priznanja so podelili tudi prvima učiteljicama slovenske osnovne šole Jakoba Aljaža, gospe Mileni Arko in gospe Zori Gerzetič.

Slovesno praznovanje jubileja je bilo končano; vsem pa bo ostal lep spomin tega praznika in spodbuda za delo v prihodnosti. *M.M.*

stare hčerkice, rekoč svoji ženi: „Daj mi najboljšo obleko, saj grem na največjo slavnost v svojem življenju, grem v mučeništvo.“ (*Cristo Hoy*)

HONG KONG - Kitajska vlada poskuša prevzeti kontrolo nad šolami v Hong Kongu in predvsem onemogočiti vpliv katoliške Cerkve na vzgojni sistem bivše angleške kolonije. Kot prvi korak je zahtevala od Cerkve najemnino 128.000 \$ za šolske zgradbe. Odgovor škofije: „Katoliška Cerkev v Hong Kongu kitajski vladi ne dolguje nič!“ (*Ave Maria*)

VATIKAN - Načrtovano romarsko potovanje papeža Janeza Pavla II. po sledeh apostola Pavla zadobiva konkretne obrise. Nadškofija Malta je sporočila, da bo papež 8. in 9. maja po potovanju v Sirijo, ki se bo začelo 5. maja, obiskal otok Malto. Organizator papeževih potovanj p. Roberto Tucci SJ se je pred kratkim zadrževal na Malti. Papež naj bi prispel na Malto 8. maja popoldne. Za naslednji dopoldan je v Floriani predvidena beatifikacija duhovnika Giorgia Preca. 5. maja bo Janez Pavel II. prišel v Damask. Morda bo potem na poti iz Sirije na Malto obiskal tudi Atene, ki jih je hotel obiskati že junija 1999. (*Nedelja*)

LJUBLJANA - Slovenski forum za upravljanje in razvoj v šolstvu - predseduje mu ravnatelj ljubljanske Škofijske klasične gimnazije Jože Mlakar - je organiziral v Zavodu svetega Stanislava posvet, ki naj bi pokazal, kakšni so sedanji odnosi med državno šolsko oblastjo in šolami v različnih evropskih deželah. Posveta, ki je potekal 18. in 19. januarja, se je udeležilo okoli 30 strokovnjakov iz vrste evropskih držav: Rusije, Ukrajine, Belorusije, Madžarske, Estonije, Hrvaške, Slovenije... Na koncu posveta je 12 ravnateljev srednjih šol iz različnih evropskih držav sprejelo pobudo za ustanovitev Evropske lige kakovostnih šol maja letos. (*Nedelja*)

GORICA - Zanimivo in vzpodbudno je, da se v zadnjem času čedalje več zamejskih Slovencev odloča za visokošolski, to je univerzitetni študij v presolnici naše matične domovine. Samo iz Trsta in Gorice se je na informativne dneve pripeljalo več kot petdeset fantov in deklet, ki se zanimajo za študij v Sloveniji. Zamejce zanimajo predvsem študiji arhitekture, medicine, veterinarstva in filozofije. Kar nekaj zamejcev po študiju v Sloveniji tudi ostane v matični domovini. (*Novi glas*)

Obhajilo vernikov med sveto mašo, opravljeno „Pod skalco“.

Foto: Lučka Oblak

Fizično delo starejših

Svet je vedno enak. Starejši se tresajo za svoje položaje, čeprav jih morda le stežka obvladajo, mlajši pa so nestrpni in želijo čim prej seči po položaju starejših. Žal smo večkrat priče pomanjkanju razumevanja tako pri prvih kot drugih.

Če hočemo razumeti, v čem je problem starejših delavcev, moramo vedeti, kaj se pravzaprav dogaja s človekom, ko začne šteti leta. Biološko in medicinsko vzeto, se človek začne starati tisti dan, ko se rodi. Stari Rimljani so poznali rek, da se staranje začne z rojstvom. Malce otožno zveni njihov rek: *Nascentes morimur*.

Mladi delavci so vitalni, polni energije, njihova telesna moč je čudovita, njihovi refleksi so odlični, zato pa so zaletavi in imajo premalo izkušenj. Z leti telesna moč upada. Refleksni čas se podaljšuje, rastejo pa izkušnje in strpnost. Inteligenca, vsaj tako pravijo nekateri strokovnjaki, pri nekaterih ljudeh z leti pada. Prav gotovo je res, in o tem smo prepričani vsi, da z leti peša spomin, saj kroži nešteto anekdot na rovaš spomina starejših ljudi. Seveda prav vse pripisujejo aterosklerozi.

Cela vrsta stvari v industriji greni življenje in delo starejšemu delavcu. Med temi je pomembno dejstvo, da so delovni procesi vedno hitrejši. Nekatero delovno operacijo se krajšajo, vse več je polavtomatskih dejavnosti. Žal ritem dela in odmora organizatorji dela prilagajajo zdravim in popolnoma sposobnim delavcem.

Zanimiva primerjava, ki so jo naredili pred leti na Švedskem, kaže, da so pozitivne lastnosti starejšega delavca v tem, da:

- dalj časa vztraja pri delu,
- je bolj natančen,
- ima velike izkušnje,
- zelo je odgovoren za opravljeno delo,
- fluktuacija starejših delavcev je zelo nizka,
- izostankov z dela je malo in še ti so kratkotrajni.

Objektivno moramo upoštevati tudi negativne dejavnike, saj starejši delavec:

- le stežka dela dalj časa z veliko hitrostjo,
- teže si zapomni in kombinira nove informacije,
- potrebuje več časa za učenje novih

metod,

- slabše vidi na blizu in se težje prilagodi na temo,
- teže prenaša velike telesne napore.

Da ne bomo navajali samo tuje modrosti. Dr. Hubert Požarnik je v svoji knjigi **Umetnost staranja** zapisal: „Prav tako strokovnjaki ugotavljajo, da imajo starejši delavci boljši odnos do delovne organiza-

cije, v kateri delajo. To se kaže v tem, da imajo bolj razvit občutek odgovornosti in večjo skrb za razvoj podjetja. Najslabši odnos do podjetja imajo v povprečju delavci, stari med 20 in 29 let, najboljšega pa delavci po 50. letu starosti.

Torej so v celoti starejši delavci boljši od mlajših. Večja izkušnost, večja previdnost in s tem manj nesreč, večja delovna morala, vztrajnost, boljše delo, manjša fluktuacija in drugo v celoti odtehta redke prednosti, ki jih imajo mlajši. Trditev ameriškega veleindustrijsca Henryja Forda, da tisto, „kar ustvari človek pred 40. letom ni vredno besede“, je sicer pretirana, a tudi nekoliko utemeljena.“

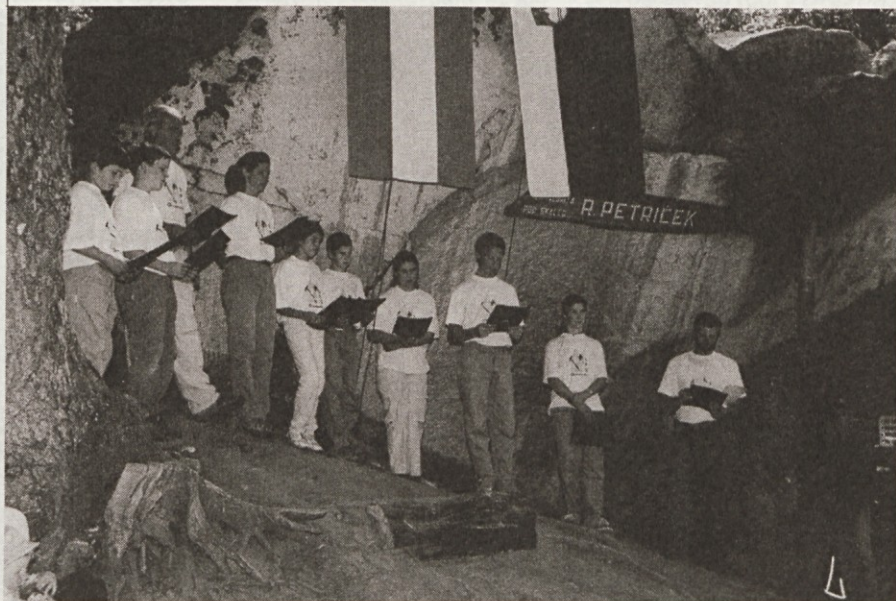
Starostna pozabljivost

Vsak med nami pozna žalostne in vesele zgodbe o pozabljivosti starejših ljudi. Dogajajo se v mnogih družinah in so lahko vzrok za nesporazume med posameznimi člani družine. Spominimo se stare mame, ki je točno vedela, kako je bila oblečena pri poroki, ni pa vedela, kaj je sinoči večerjela. Dokler so take spominske luknje, ni hudega, hujše postane, če se starejši človek ne more spomniti, kam je položil denarnico, ki je nenadoma izginila. Sledijo namreč obtožbe o kraji. Te obtožbe so hude in žaljive. Vem za primer, ko je stara ma-

ma nenadoma obtožila podnajemnico, da ji je ukradla denar. Denarja res ni bilo. Kljub vsem naporom, da bi jo utišali, da ne bi koga iz svoje okolice obtoževala, ni nič pomagalo. Dokazov o kraji ni bilo. Jeseni pa je oblekla zimski plašč. V žepu je bil denar, ki naj bi takrat nenadoma izginil.

Tak pozabljiv bolnik ali starejši človek nenadoma ugotovi, da se z njim in v njegovi okolici dogajajo nenavadne stvari. Predmeti izginejo. Bolnik začne sumiti svoje bližnje. Boji se, da mu krajejo, nagajajo in podtikajo. Sumi svoje najbliž-

Nastop šolske mladine Šole Jakoba Aljaža na kulturnem programu ob proslavi 50-letnice SPD v Bariločah
Foto: Lučka Oblak

Mons. JANEZ GRIL v intervjuju

znan tudi rojakom v Argentini, saj nas je že dvakrat obiskal. Iz zanimivega intervjuja objavljamo le nekaj njegovih odgovorov.

Ko ga je časnikar prosil, naj se bralcem predstavi, je med drugim povedal tudi:

... Kje je moj stari ate, sem večkrat vprašal mamo ali staro mamo, in na mesto odgovora sem v njunih očeh opazil solze. Bilo mi je okoli pet let, ko mi je mama zaupno povedala, da so

starega ata in strica Franceta ubili komunisti in da je v Rogu bilo pobitih zelo veliko nedolžnih ljudi. Skoraj roteče me je prosila, naj o tem z nikomer ne govorim.

Ko sem kasneje že hodil v šolo, sem velikokrat opazil, kako so se odrasli skrivoma pogovarjali o pobjah in takoj spremenili temo pogovora, ko smo se približali otroci. Starši so nam otrokom doma večkrat naročali, naj ne verjamemo učiteljem, ko nam govorijo proti veri ali ko hvalijo partizane.

Ko je sošolec v prostem spisu omenjal črno mašo za pobite v Rogu, so na šolo poklicali starše. Izbornice je bilo slišati njegovo razburjeno mamo, ki je glasno ponavljala: Saj je vse res, še mene ubijte, otroka pa pustite pri miru. Nič se ni zgodilo, ker šola zadeve ni javila naprej. Šele proti koncu osemletke so mi doma povedali, da je bil tudi oče pri domobrancah, da se je po vojni več mesecev skrival, preden se je šel javit v Novo mesto, in da je samo Marija izprosila milost, da ga niso ubili.

Ko omenja, da je 1969. odšel v bogoslovje in da je leta 1973 imel novo mašo, nadaljuje:

Primorski tednik Novi glas je nedavno objavil pogovor Jurija Paljka z mons. dr. Janezom Grilom, direktorjem slovenskega katoliškega tednika Družina, pri katerem je tudi glavni urednik. Dr. Gril je

je, da so nepošteni in zlobni. Zato denar in predmete, ki so mu dragi ali pa dragoceni, skriva, premika in prestavlja. Ko jih pa ne najde, je prepričan, da jih je nekdo ukradel. Ob tem kar najraje obsodi svojce. Še posebno tistega, ki mu je najbližji in skrbi zanj. Saj je on tisti, ki je neprestano z njim in točno ve, kaj je delal in kam je položil svoj denar. Dokler je tako, da se zadržuje in nikomur ne pove, je še dobro. Včasih pa tak bolnik ali starejši človek pove navidezno „tatiču“ vse v obraz. Še huje pa je, kadar začne razlagati te težave drugim ljudem. Če ti bolnika ne

poznajo dovolj in ne vedo za njegovo bolezen, mu verjamejo in tako se razširi slab glas o nedolžnem človeku. Ta pa prej ali slej izve za nepravilne obtožbe, in zamera je tu.

Ta zamera je še hujša, ker je krivična in je plačilo za skrb za bolnika oziroma starejšega človeka. Še posebej, če je skrbno varoval in negoval bolnika. Če okolica verjame takim obtožbam, je huje. Prizadeti se lahko umakne in njegovo prijateljstvo in skrb za starejšega preneha. Zapre se vase, jezi se na prizadetega bolnika, tudi joka nad krivico, ki mu je bila

storjena. Vendar ima nekaj, česar bolnik nima. Ima spomin! Tako lahko z razumnim vedenjem in poznanjem boleznih premaga zmotno obtožbo. To pa ni vedno lahko. In klobuk dol pred tistim, ki to zmore!

Obstaja pa društvo oziroma Slovensko združenje za pomoč pri demenci, z imenom **Spominčica** s sedežem v Polju pri Ljubljani, Studenec 46.

V sestavku sem uporabil nekaj misli iz njihove zgibanke o pozabljanju in obtoževanju s pomembnim naslovom: Dobro je vedeti. Iz istega vira navajam še naslednje:

„Izkušnje bližnjih, ki so že bili v takih ali podobnih situacijah, so vsem lahko v pomoč. Naj jih nekaj naštejemo:

- ostanite mirni (pazite na miren glas), ne jemljite obtožbe osebno;
- ne prepirajte se in ne dokazujte dementnemu bolniku, da ni res, kar trdi;
- pazljivo ga poskušajte zamotiti s čim drugim;
- naučite se, kje so običajna mesta, kamor skriva predmete (ponavadi uporablja ista skrivališča);
- potrudite se in mu pomagajte najti pogrešano.“

Končujem z njihovimi besedami: „Pomagajmo drug drugemu, da bo zaradi boleznih demence prizadetim lažje.“

Slomškov dom, nedelja, 25. februarja 2001: Pred začetkom svete maše, med katero je bil umeščen za dušnega pastirja France Cukjati.

Iz naše kronike

Zaradi poletja in neznosne vročine v Buenos Airesu sta meseca januar in februar družbeno zelo mirna. Vsak, kdor le utegne in more, se umakne na počitnice: v hribe, na morje, na deželo, kamorkoli. Če drugače ni mogoče, si poišče senco na domačem vrtu pod lipo. Poleg otroške kolonije, ki jo organizira šolski odsek Zedinjene Slovenije, tudi Domovi organizirajo počitniške dneve za šolske otroke.

Kolonija „Sonček“ na Naši domačiji. Od 18. decembra 2000 do 2. februarja 2001 je 70 do 75 otrok iz Balantičeve šole in od drugod našlo lepo vzdušje in prijetno razvedrilo na Naši domačiji. Kolonija „Sonček“ je zbirala otroke vsako popoldne od ponedeljka do petka. Vodil jo je prof. Karel Groznik s sodelavci. Otroci so telovadili, peli, se učili plavati in tudi taborili so. V prijetnem okolju, na svežem zraku in pod skrbnim vodstvom so preživeli več kot mesec dni. 2. februarja so s prireditvijo zaključili počitniške dneve.

Naše učiteljice in učitelji na seminarju slovenskega jezika. Letošnji seminar za učitelje z južne poloble (Argentina, Urugvaj in Avstralija) je potekal v Ljubljani od 10. do 22. januarja pod pokroviteljstvom Ministrstva za znanost, šolstvo in šport ter Ministrstva za zunanje zadeve — urad za Slovence v zamejstvu in po svetu. Iz Argentine je prišlo devetnajst učiteljev: štirinajst iz Velikega Buenos Airesa, trije iz Bariloč, eden iz Mendoze in eden iz Rosarija. Pridružili so se še eden iz Urugvaja in dva iz Avstralije.

... Ker je na mlaju pred cerkvijo visel velik napis: *Ti si duhovnik vekomaj*, v Dolenjske Toplice pa so takrat zahajali odsluženi revolucionarji, se je moral župnik zaradi „izzivalnega napisa“ zagovarjati pri sodniku za prekrške in plačati kazen...

Ko ga je časnikar vprašal, kdaj je „zaplul v časnikarske vode“, je odgovoril:

Spisanjem nisem imel nikoli težav. V Vipavi (*kjer je naredil gimnazijo, op.*) smo sanjali o svojem glasilu, kaj več pa nismo zmogli. V času vojaščine sem potreboval denar, v glavo mi je šinila misel, da bi začel pisati v časopise. „Priredil“ sem nekaj starih vicev in jih za pokušino poslal humorističnemu listu *Pavliha*. Na moje veliko veselje so jih objavili in mi

v vojsko poslali prvi honorar. Vajo sem večkrat ponovil, in to večinoma uspešno. V bogoslovju sem sodeloval pri *Pogovorihi*, na pol internem, na pol javnem glasilu in kmalu postal glavni urednik. Eno številko nam je takratna oblast leta 1971 zaplenila zaradi odklonilne naravnosti do takratne, od vseh strani opevane jugoslovanske armade. Takrat sem se prvič srečal s policijskim zasliševanjem in sojenjem na sodišču...

Zadnje vprašanje je bilo: Zadnje čase opažamo v Družini lepo število oglasov. Kako je pri vas z oglaševanjem? Nanj je tako le odgovoril:

Nekdaj je bilo oglaševanje v *Družini* nemogoče. Prvič je bilo na voljo pre malo strani, zato je bilo prostora škoda za

Strokovno pedagoški program sta vodili Dragica Motik in Tatjana Vučajnk, splošno izobraževalni program pa Vesna Gornik in Zvone Žigon. V sklopu programa so bili obiski raznih krajev Slovenije in zamejstva. Po končanem programu je skupina učiteljev obiskala tudi Kočevski Rog.

24. februarja je bila v Našem domu v **San Justu postna veselica**, ki jo je pripravila mladina Našega doma.

Slovo g. Franca Cukjatija. 18. februarja se je g. France Cukjati poslovil od carapachajske verske skupnosti. Od leta 1995 je bil tam dušni pastir. Ob nedeljah je maševal, vodil ob prvih četrtkih sv. uro, spovedoval, obiskoval bolnike, učil verouk v šoli in opravljal vse dušnopastirske posle. Pri poslovlilni sveti maši je z g. Cukjatijem somaševal dr. Rode, delegat slovenskih dušnih pastirjev. Povedal je, da je Franci Cukjati imenovan za dušnega pastirja v Ramos Mejiji na mesto pokojnega prelata Jožeta Škerbca. Jože Markež se je v imenu verske skupnosti poslovil od dosedanjega dušnega pastirja. Zahvalil se mu je za vse opravljeno delo in mu želel veliko uspeha na novem mestu. Po sv. maši je bilo v Domu skupno poslovlilno kosilo. V Carapachaju bo dušnopastirsko službo opravljal dr. Jure Rode.

Nastop novega dušnega pastirja v Ramos Mejiji. V nedeljo, 25. februarja, je pri sv. maši dr. Jure Rode, delegat slovenskih dušnih pastirjev v Argentini, imenoval g. Franca Cukjatija za dušnega pastirja v Ramos Mejiji. Ob tej priložnosti so somaševali prelat Jože Guštin, prelat dr. Jure Rode in g. France Cukjati. Dr. Jure Rode je poudaril, naj verniki pomagajo pri rasti verske skupnosti, kot do sedaj. Po končani sv. maši je namesto odsotnega predsednika Slomškovega doma Marjana Jožeta Lobode izrekla dobrodošlico novemu dušnemu pastirju prof. Neda Vesel Dolenc. Pozdravila ga je v imenu odbora Slomškovega doma in vseh organizacij, ki imajo tukaj svoj sedež, ter vseh rojakov ramoške skupnosti. Po pozdravu so bili vsi navzoči povabljeni na skupen zajtrk v malo dvorano, kjer so se še nekaj časa zadržali pri pogovoru.

oglaste; drugič pa tudi ni bilo veliko oglaševalcev, ki bi hoteli, smeli ali si upali oglaševati v *Družini*. Predstavljajte si, kaj bi se zgodilo, če bi že pred 20 leti *Petrol* objavil celostranski oglas v *Družini*! Centralni komite bi sklical izredno sejo in direktor bi letel s položaja, člani partije v *Petrolu*, tiskarni in še kje pa bi dobili stroge opomine zaradi premajhne budnosti, v časopisih pa bi se vrstile kritike na račun klerikalno-malomeščanskih navez!

Danes živimo v normalnem svetu in to se vidi, če hočete, tudi iz tega, da veliko podjetij želi oglaševati tudi v *Družini*. Zakaj? Iz preprostega razloga, ker se jim to izplača. Stroški oglasa so manjši kot izkupički od povečane prodaje. Koristi imajo bralci, ker najdejo v svoji *Družini* resne ponudbe za stvari, ki jih potrebujejo, ne nazadnje ima koristi tudi založba: stroški so manjši za vsoto, ki jo zaslužimo z oglaševanjem.

POPRAVEK

Slovenske sobotne šole v Argentini

Popravljamo pomoto iz 2. številke DŽ na strani 59. Pravilno je:

v **Šoli A. M. Slomška v Ramos Mejiji** je nadomestna učiteljica **gospa Olga Šemrov Omahna**.

malo za šalo...

TI - Nova gospodinjska pomočnica je vse vprek tikala. Gospa jo je vzela v roke: „Nežka, zakaj vi, ki ste ti, meni, ki sem vi, rečete ti, če jaz, ki sem vi, vam, ki ste ti, rečem vi?“

+
BLATO - Fant je zabredel na poljski poti z avtom globoko v blato. Na srečo pripelje mimo kmet s traktorjem. Izvleče ga na suho.

„Deset pesov vas to stane,“ pravi kmet, ko je delo končano.

„Deset pesov?“ se začudi fant. „Za tak denar se vam bi splačalo delati dan in noč.“

„Ponoči ne morem.“

„Zakaj ne?“

„Kdaj pa naj močim pot, če ne ponoči?“

+
ŠEF - „Gospod Cap, vi veste, da sem zelo pozabljiv, kaj ne?“ pravi šef uslužbencu.

„Vem.“

„No, potem me pa, prosim, spomnite na koncu meseca, da vas odpustim iz službe.“

+

SRCE - Zdravnik: „Vaše srce dela zelo počasi.“

Pacient: „Karnaj, saj imam dovolj časa.“

+

BELI LASJE - Elegantna gospa pride v lekarno. „Ali imate kaj za bele lase?“ vpraša lekarnarja.

„Predvsem,“ odgovori ta z globokim poklonom, „najgloblje spoštovanje.“

+

NILAČNA - Kraljica afriške države, v kateri je še mnogo ljudožrcev, je povabljen v Parizu v vladno palačo.

„Vam smem ponuditi roko?“ ji pravi poslanik, hoteč jo peljati na njeno mesto k mizi.

„Hvala lepa,“ odvrne ona, „sem že večerjala.“

+

POST - Pobožni ljudožrci jedo ob petkih morske deklice na žaru.

+

NESREČA - V bolnico so pripeljali ponesrečenca.

Bolničarka ga vpraša: „Ali ste poročeni?“

On pa: „Ne, avto me je

UVOŽENO IZ SLOVENIJE

- Vprašali so me, zakaj sem antikomunist. Odgovoril sem, da sem raje v družbi Solženicina, Havla in Bulgakova, kot pa v družbi Stalina, Berije, Ždanova.
- Prešeren je bil dober pesnik, toda slab meteorolog, ker je napovedal, da se bodo Kranjcem vremena zjasnila.
- Postkomunizem je revanšističen: maščuje se tistim, ki v prejšnjem sistemu niso bili komunisti.
- Slovenija ima najmodernejšo zaporo: v njih ni prostora za krivce.
- Edina pridobitev demokratizacije: tovariš Stalin je postal gospod Stalin.
- Možgane se da najbolj uspešno prati z gnojnico.
- Slovenska revolucija je bila nekaj posebnega. Ne samo, da je požrla svoje otroke, navsezadnje je popravila celo samo sebe.
- Če smo cilj zgrešili, je treba ponovno streljati.
- Spretnim rabljem umirajo žrtve naravne smrti. Imamo humano kadrovsko politiko: najslabše smo postavili na najboljše položaje.
- Samo osli še nasedajo trojanskemu konju.
- Resnica je neresnica, ki ji verjame večina.

povožil.“

+
SIN - „Vaš sin je vrgel kamen za mano.“

„In vas je zadel?“

„Ne.“

„Potem ni bil moj sin.“

+

IZBIRČNA - „Micka, rad te imam! Rad bi te za ženo!“

„Ne bo nič, sem zelo izbirična.“

„Kaj boš izbirična! Rajši mene posnemaj!“

KJE JE KAJ

Velika noč - véliki dan -

Jure Rode 65

Prav isti, živi, ljubi Jezus -

Vladimir Kos 65

Osvoboditev človeka -

Franc Rode 66

Bog je umrl - Ivan Pregelj 67

Je Bog res mrtev? - Alojz Rebula 67

Vonjati po vstajenju... -

Alojz Rebula 68

Vsak more in mora -

Tone Kuntner 68

Moja velika noč - Joško Tischler .. 69

Pasijonske igre - Marija Prijatelj ... 71

Jožef Cottolengo 73

Dr. Alojzij Kukovica DJ

zlatomašnik 74

Pismo iz Spittala 76

Misijonar Pedro Opeka

med nami 77

Maša za pokojnim prelatom

Jožetom Škerbcem

v Ljubljani 79

„In zvesti bratje si bodite“ -

Terezka Žnidar 80

Mons. Antonu Oreharju

ob 15-letnici smrti 81

Privatna razodetja -

Alojzij Kukovica 82

Zgodilo se je 84

O spravi - Vladimir Kos 85

Iz knjige „Na prepihu časa“ 86

Nekaj pogledov na včeraj in jutri -

Jure Vombergar 87

V spomin očetu -

Janez Jelenc ml. 90

Praznovanje 50-letnice SPD

v Bariločah - M.M. 91

Kratke novice 73, 80, 84,

89, 90, 92

Fizično delo starejših -

Starostna pozabljivost -

Dr. Anton Prijatelj 93

Mons. Janez Gril v intervjuju 94

Iz naše kronike 95

DUHOVNO ŽIVLJENJE

SLOVENSKA VERSKA REVIIJA

Izdaja ga Slovensko dušno pastirstvo.

Direktor: mons. dr. Jure Rode - Urednik: arh. Jure Vombergar - Tehnični urednik: Stane Snoj - Ramón L. Falcón 4158 - C1407GSR Buenos Aires, Argentina - Tel.: +54-11-4636-0841 - Fax: +54-11-4636-2421 - Registro de la Propiedad Intelectual N° 90.877 - Oblikovanje in tisk: Talleres Graficos VILKO S.R.L. - EE. UU. 425 - C1101AAI Buenos Aires, Argentina - Tel.: +54-11-4362-7215 - Fax: +54-11-4307-1953 - E-mail: vilko@ciudad.com.ar

POVERJENIKI

ARGENTINA: Dušnopastirska pisarna, Ramón L. Falcón 4158, Buenos Aires.
ZDA: Slovenska pisarna, Baragov dom, 6304 St. Clair Ave., Cleveland 3, Ohio 44103.
USA. KANADA: Rado Krevs, 75 Trowell Ave. Toronto M6M - 1L5 Canada.
ITALIJA: TRST: Marijina družba, Via Risorta 3, Trieste, Italia. GORICA, Riva Piazzuta 18, 34170 Gorizia, Italia. AVSTRIJA: Naročnino pošiljajte Mohorjevi družbi v Celovec.

NAROČNINA

Naročnina v Argentini za leto 2001: \$ 55.- in izdatki za pošto; drugod US\$ 55.- Denarna nakazila na bančni (ne osebni) ček na ime: Jorge Rode, Ramón L. Falcón 4158 - C1407GSR Buenos Aires, Argentina.

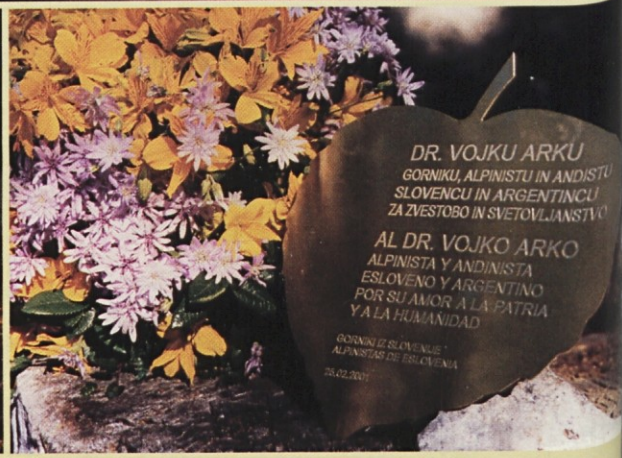
Zgoraj od leve: 1. Vas Oberammergau na Bavarskem, 2. iz pasijonskih iger l. 1984 v Oberammergau (beri Pasijonske igre na str. 71).

Zgoraj od leve: 5. Kovačeve tri: Tinka Fink, jubilanika Marjana Batagelj, Katica Dimnik

- Zgoraj od leve: 3. Jerinova fatimska Marija v oltarju cerkvice v Ulrichsbichl (beri Pismo iz Spittala na str. 76),
 4. Gospa Marjana Batagelj, sodelavka Duhovnega življenja in Božjih stezic, ob jubileju s svojimi vnuki.
 Desno: 6. Naši „upokojenci“ ob zadnjem obisku Bariloč, na poti v San Martín de los Andes. Foto: Lučka Oblak.
 7. Spodaj: Ob praznovanju jubileja gospe Marjane Batagelj na Pristavi,
 8. Ukrajinskja točka na 11. veselici mednarodnih plesov na Pristavi v Castelarju. Foto: M. Čeč.

Od zgoraj in od leve:

1. Pred začetkom sv. maše „Pod skalco“ v Bariločah.
2. somaševanje „Pod skalco“ ob 50-letnici SPD;
3. sanjuška igralska skupina, ki je ponovila „Vesela ga ženina“ v Bariločah;
4. Nastop „Bariloških vrabcev“ pod vodstvom Lučke Kralj v restavraciji „Familia Weiss“
Foto: Lučka Oblak;
5. Prekmurske narodne noše na 11. veselici mednarodnih plesov na Pristavi;
6. Grob dr. Vojka Arka ob 50-letnici SPD;
7. Argentinska folklorna skupina na 11. veselici mednarodnih plesov. Foto: M. Čeč.

La Vida Espiritual

Correio Argentino Suc. 7 Bs. As.
FRANQUEO PAGADO
Concesión N° 6395
TARIFA REDUCIDA
Concesión N° 2560

Revista mensual religiosa. Editor: Misión Católica Eslovena. Director: Mons. dr. Jorge Rode
Ramón L. Falcón 4158 - C1407GSR Buenos Aires - Argentina - Registro Nacional de la Propiedad Intelectual N° 90-877
Armado e impresión: Talleres Gráficos VII KO S.R.L. - Estados Unidos 425 - C1101AAI Buenos Aires - Argentina